

ANONİM ŞİRKETTE TTK M. 421.6 BAĞLAMINDA PAY DEVRİ KISITLAMALARININ GEÇİCİ OLARAK ETKİSİZ HÂLE GELMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY*

Öz

Bu çalışmada, anonim şirkette Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 421.6 bağlamında pay devri kısıtlamalarının geçici olarak etkisiz hâle gelmesi inceleme konusu yapılacaktır. Çalışmamızda, öncelikle TTK m. 421.6'nın uygulanmasını gerektiren genel kurul kararları ve bu kararların kapsamı ele alınacaktır. Bu bağlamda, mevcut imtiyazların kapsamını değiştiren, mevcut imtiyazları kaldıran kararlar ile tasfiyeden dönme kararının hükmün uygulama alanına girip girmediği incelenecektir. Ayrıca işletme konusunun tamamen değiştirilmesi ifadesi ile hangi durumlarının kastedildiği açıklığa kavuşturulacaktır.

Daha sonra, nama yazılı pay sahiplerinin TTK m. 421.6'da öngörülen imkândan faydalanabilmeleri için ilgili karara olumlu oy vermemelerinin yeterli olup olmayacağı hususu ele alınacaktır. Yine karara olumsuz oy veren pay sahiplerinin ayrıca muhalefetlerini toplantı tutanağına geçirtmiş olmaları şartının aranıp aranmayacağı sorunu mercek altına alınacaktır.

Nihayet, TTK m. 421.6'daki kararlara olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri bakımından altı aylık süre boyunca kanuni bağlamın etkisiz hâle gelip gelmeyeceği değerlendirilecektir. Ayrıca TTK m. 421.6'nın uygulanacağı durumlarda şirketin alım teklifinde bulunarak pay devrine onay vermeyi red-

* Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku ABD, Kayseri, Türkiye | Asst. Prof., Erciyes University, Faculty of Law, Department of Commercial Law, Kayseri, Turkey.

✉ ilbasmis@erciyes.edu.tr • ORCID 0000-0003-0560-4498

✎ **Atıf Şekli** | Cite As: İLBASMIŞ HIZLISOY Özlem, "Anonim Şirkette TTK M. 421.6 Bağlamında Pay Devri Kısıtlamalarının Geçici Olarak Etkisiz Hale Gelmesi", *SÜHFD.*, C. 30, S. 4, 2022, s. 2085-2125.

✎ **İntihal** | **Plagiarism**: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

✎ Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. | This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

dedebilmesinin mümkün olup olmadığı meselesi ele alınacaktır. Bu hususta nama yazılı payların borsaya kote edilmiş olup olmasının farklı bir sonuca varılmasını gerektirip gerektirmeyeceği değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler

Devrin Sınırlandırılması • Etkisizleşme • İşletme Konusunun Değiştirilmesi • İmtiyaz Pay oluşturulması • Alım Teklifi

TEMPORARY INEFFECTIVENESS OF SHARE TRANSFER RESTRICTIONS IN THE CONTEXT OF TCC ART. 421.6 IN JOINT STOCK COMPANY

Abstract

In this study, temporary ineffectiveness of share transfer restrictions in the context of Turkish Commercial Code (TCC) Art. 421.6 in joint stock company will be examined. In our study, primarily general assembly resolutions requiring the implementation of TCC Art. 421.6 and the scope of these resolutions will be discussed. In this context, it will be examined whether the decisions that change the scope of existing privileges, remove existing privileges and the decision to withdraw from liquidation fall within the scope of application of the provision. In addition, it will be clarified which situations are meant by the expression of complete change of the company's field of activity.

Then, the questions will be discussed whether it will be sufficient for the registered share owners not to agree to the relevant resolution in order to benefit from the opportunity envisaged in TCC art. 421.6. Again, the question of whether the shareholders who voted against the resolution should also have their opposition recorded in the meeting minutes will be examined.

Finally, it will be evaluated whether the statutory restriction will become ineffective for the six-month period for the registered share owners who voted against the resolutions in TCC Art. 421.6. In addition, the issue will be discussed whether it is possible for the company to refuse to give consent for the transfer of shares by making a take over offer in cases where 421.6 is applicable. In this regard, it will be evaluated whether shall be reached a different conclusion or not when the registered shares are listed on the stock exchange.

Key Words

Restricted Transfer • Become Ineffective • Change of the Company's Field of Activity • Creation of Privileged Shares • Take Over Offer

GİRİŞ

Anonim şirketlerde paylar kural olarak serbestçe devredilebilir. Nama yazılı payların kısıtlamaya tabi olmaksızın devredilebilmesi yanında veya esas sözleşmede aksinin öngörülmemiş olmasına bağlıdır

(TTK m. 490.1). Dolayısıyla kanundan veya esas sözleşmeden kaynaklanan bazı hâllerde nama yazılı payların devri sınırlandırılabilir. Nama yazılı paylar bakımından kanundan kaynaklanan devir sınırlandırmasına (kanuni bağlama) ilişkin bir durum, TTK m. 491’de hükme bağlanmıştır. TTK m. 492.1’de ise esas sözleşmeyle nama yazılı payların devrinin şirketin onayına tabi tutulabileceği (esas sözleşmesel bağlam) düzenlenmiştir¹. Diğer taraftan, TTK’de pay devri kısıtlamalarının etkisiz hâle geldiği bazı durumlar hüküm altında alınmıştır (TTK m. 491.1, 492.3, 493.4, 495.3, 421.6 gibi).

Bahsi geçen hâllerden TTK m. 421.6 çalışma konumuzu oluşturmaktadır. Bu hükümde, işletme konusunun tümüyle değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulması kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı payların² sahiplerinin anılan kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi (TTSG)’nde yayımlanmasından itibaren altı ay süresince pay devri sınırlamalarına tabi olmayacakları düzenlenmiştir. Hükümün amacı, şirkette önemli değişikliklere yol açan bu kararların alındığı durumlarda nama yazılı payların sahiplerine paylarını serbestçe devrederek şirketten ayrılma olanağı sağlamaktır. Bahsi geçen hâllerde pay sahipleri, bu kararların alınmasına engel olamasa da bağlam geçici olarak askıya alındığı için şartları değişmiş şirketten adeta kurtulma imkânına kavuşmaktadır³.

Mehaz İsvBK m. 704.3 uyarınca, şirketin amacının değiştirilmesi veya oyda imtiyazlı pay oluşturulması kararına olumlu oy vermemiş nama yazılı payların sahipleri, kararın İsviçre Resmi Ticaret Gazetesi’nde (“*im Schweizerischen Handelsamtsblatt*”) yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilirliğiyle ilgili esas sözleşmesel sınırlamalarla bağlı değildir. İsviçre öğretisinde bu hükümün, nama yazılı payların sahiplerinin, genel kuruldaki oy güçlerinin ve şirketin hâliha-

¹ Yine bkz. TTK m. 339.2.d. Bağlam kurallarının katı bir sermaye şirketi olan anonim şirkette kişisel unsurları ortaya çıkardığı yönünde bkz. PULAŞLI, Hasan, Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, Ankara, 1992, s. 113.

² TTK m. 421.6’da kullanılan *pay* kelimesinin *payların* olması gerektiği yönünde bkz. MOROĞLU, Erdoğan/KENDİGELEN, Abuzer, İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul, 2014, s. 318, dpn. 93; KENDİGELEN, Abuzer, Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 7. Baskı, İstanbul, 2020, s. 138, dpn. 96.

³ Bkz. TTK m. 421.6’nın gerekçesi.

zırdaki işletme konusunun devamı hususundaki menfaatlerinin korunmasına yönelik olduğu kabul edilmektedir⁴. Zira nama yazılı payların sahipleri, hükümde anılan kararların alınmasına engel olamasa da devir sınırlamalarıyla bağlı olmadan paylarını devrederek şirketten ayrılabilirlerdir⁵.

I. TTK M. 421.6'NİN UYGULAMA ALANINA GİREN GENEL KURUL KARARLARI VE BU KARARLARIN KAPSAMI

TTK m. 421.6'da yer verilen iki hâl de (gerek işletme konusunun tümüyle değiştirilmesi gerekse imtiyazlı pay oluşturulması) esas sözleşme değişikliği niteliğinde genel kurul kararlarıdır. TTK m. 421.3.a ve b uyarınca bu kararlar sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin (veya temsilcilerinin) olumlu oylarıyla alınabilir. Öte yandan TTK m. 421.6'da aynı hükmün üçüncü fıkrasıyla aynı ağırlaştırılmış nisaba tabi tutulmuş olan üç karardan sadece ikisinin pay devri sınırlamalarının geçici olarak etkisiz hâle gelmesi sonucunu doğuracağı belirtilmiştir. Açık deyişle, nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararına TTK m. 421.6'da yer verilmemiştir. TTK m. 421.6'da sayılmamış olsa da aynı hükmün üçüncü fıkrasında aynı nisaba tabi tutulmuş olmasından yola çıkılarak bu kararın da bağlamın geçici olarak etkisini kaybetmesi neticesini ortaya çıkaracağı ileri sürülebilir mi?

Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararına üçüncü fıkrada yer verilip altıncı fıkrada yer verilmemiş olması, bu kararın altıncı fıkranın uygulama alanına dâhil edilemeyeceğini gösterir. Nitekim bahsi geçen soruna hükmün gerekçesinde işaret edilmiş ve olumsuz yanıt verilmiştir⁶. Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kara-

⁴ DUBS, Dieter/TRUFFER, Roland, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, Art. 530-964 OR inkl. Schlussbestimmungen (Honsell/Vogt/Watter), 5. Auflage, Basel, 2016, Art. 704 N. 20; TANNER, Brigitte, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, 5. Teil Die Aktiengesellschaft, Teilband V 5b Die Generalversammlung Art. 698-706b OR, Zürich, 2003, Art. 704 N. 112.

⁵ DUBS/TRUFFER, Art. 704 N. 20; TANNER, Art. 704 N. 113.

⁶ Şöyle ki, TTK m. 421.6'nun gerekçesindeki konuya ilişkin kısım şu şekildedir: "... Bu hakkın sadece söz konusu kararlara karşı olumsuz oy kullanmış pay sahiplerine tanınması da ayrıca yorumlanmayı gerektirmeyecek kadar açıktır. Aynı olanağın, esas sözleşmeye bağla-

rının altıncı fıkrada yer alan kararlarla aynı nisaba tabi tutulmuş olması da bu kararın TTK m. 421.6'nın uygulanmasını gerektirecek bir durum olarak kabulünün gerekçesi olamaz. Kaldı ki TTK m. 421.3'te olmasa da bu hükme atıf yoluyla aynı nisaba tabi tutulan başka kararlar da mevcuttur⁷.

Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahiplerine altı ay süresince pay devri kısıtlamalarıyla bağlı olmama imkânının tanınmış olmamasının yerinde olup olmadığı hususu öğretilerde tartışmalıdır.

Bir görüş, TTK m. 421.6'da öngörülen imkânın TTK m. 421.3'te yer alan iki esas sözleşme değişikliği kararı için tanınıp nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararı için tanınmamasının isabetli olmadığı yönündedir⁸. Bu görüşü savunanlardan *Kendigelen*, TTK m. 421.6'da tanınan imkânın pay sahibine tam da bu durumda sağlanması gerektiği düşüncesindedir. Zira bir pay sahibinin başta söz konusu olmayan bir devir sınırlandırmasına kendisinin olumsuz oyuna rağmen tabi kılınması adil olmayacaktır. Ayrıca yazara göre, bu hâlde yabancılaşma tehlikesi söz konusu olmayacaktır. Şöyle ki devir sınırlandırmasına ilişkin bu karar

---

mın bir değişiklik ile konulmuş olması halinde tanınmamasının sebebi, bağlamdan beklenen yararın etkisiz hale getirilmemesidir. Bağlam hemen daima türü, niteliği, kapsamı ne olursa olsun yabancılaşmayı önler. Altı ay süre ile yabancılaşmaya izin vermek değişiklikten beklene ni ortadan kaldıracaktır."

TTK m. 421.6'nın iki karara özgülenmesinin sorgulanması için ve anılan hükümde hâlihazırda mevcut sınırlamaların etkisizleşmesi durumunun söz konusu olduğu, Kanunda yeni getirilmiş devir sınırlandırmasının aynı nitelikte görülmemiş olduğu yönünde bkz. TEKİNALP, Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları, Pay Defteri Hukuku ile, İstanbul, 2012, s. 37-38.

⁷ Bkz. TTK m. 356.3, m. 473.3, m. 529.1.d gibi.

⁸ KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Baskıdan 3. (Tıpkı) Baskı, İstanbul, 2016, s. 321; BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, Bursa, 2020, s. 246. Benzer yönde bkz. AKIN, Murat Yusuf, Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler, Birinci Baskıdan Tıpkı Baskı, İstanbul, 2014, s. 244. Payın serbestçe devrinin kural, pay devrini engelleyen hükümlerin ise istisna olması ilkesinden yola çıkan *Akın*, nama yazılı payların devrinin sonradan sınırlandırılması hâlinde olumsuz oy veren pay sahiplerine sınırlı şekilde kullanılabilir bir tür çıkma hakkının Kanunla tanınabileceği düşüncesindedir. Yazara göre, TTK m. 421.6'da tanınan devir sınırlamaları ile bağlı olmaksızın payını satma hakkına benzeri bir hakkın bağlamın kurulmasını takiben de -yalnızca diğer pay sahipleri ve şirket tarafından kullanılmak üzere- tanınması menfaatler dengesine uygun olabilecektir (AKIN, s. 244).

sermayenin en az yüzde yetmiş beşini temsil eden payların sahiplerinin (veya temsilcilerinin) olumlu oylarıyla alınacaktır. Dolayısıyla sadece yüzde yirmi beşlik dilim içinde bulunan ve karara karşı oy kullanan bir pay sahibi payını devir sınırlamasına tabi olmaksızın devretmek isteyebilecektir⁹.

Karşı görüş, TTK'deki tercihin yerinde olduğu yönündedir. *Uzel*'e göre şirketin birtakım ihtiyaçları doğrultusunda devir sınırlaması getirilmesinin yabancılaşmayı önleme amacını gerçekleştirebilmesi için getirilen bu sınırlamanın derhâl uygulanması gereklidir¹⁰.

Bozkurt ise TTK m. 421.6'daki imkânın nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararı için tanınmasının bu karara olumsuz oy vermiş pay sahiplerinin azami olabilecek pay oranları dikkate alındığında çoğunluğun ele geçirilmesine yol açamayacağını kabul etmektedir. Ancak yazar bu durumun azınlık hakkının elde edilmesini sağlayabileceğine dikkat çekmektedir. Bu durumun da sonraki bağlam ile güdülen amacın ortadan kalkması ve azınlık haklarına sahip rakiplerin şirkete sızması tehlikelerine yol açabileceğine işaret etmektedir. Bu çerçevede yazar bu olanağın tanınmasının fayda veya sakıncalarının ancak ilgili şirketteki pay sahipliği ilişkileri ve somut olayda bağlamın öngörülmesiyle güdülen amaç çerçevesinde saptanabileceğini ifade etmektedir¹¹.

Fikrimizce de bu tercih isabetlidir. Gerçekten de bir taraftan pay devri sınırlaması getirilmesi diğer taraftan bu karara olumsuz oy veren pay sahiplerine TTK m. 421.6'daki imkânın tanınması, getirilen sınırlan-

⁹ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 321.

¹⁰ UZEL, Necdet, Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam, İstanbul, 2013, s. 148. *Uzel*, bu hususta şu örneği vermektedir (s. 148): “Örneğin pay sahiplerinin aynı meslekten olduğu ve bu yönde bir önemli sebep hükmüne esas sözleşmesinde yer vermeyen bir ortaklığın ilerleyen dönemlerde esas sözleşmesini ihtiyaçlar uyarınca değiştirmesi hâlinde payların serbestçe devredilebilir olmasını kabul etmek doğru olmaz. Bu hâlde esas sözleşme değişikliğinden beklenen yarar gerçekleşmez.”

¹¹ BOZKURT, Tamer, Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) - Die Vinkulierung, İstanbul, 2016, s. 44. Ayrıca *Bozkurt*, nama yazılı payların devrinin sınırlandırılmasına ilişkin esas sözleşme değişikliği kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahiplerinin -kararın TTSG'de yayımlanmasından itibaren altı ay süresince olmasa da- kararın alınması süreci ile tescil-ilanı arasındaki zaman diliminde devir kısıtlamalarıyla bağlı olmadan paylarını devretme imkânının mevcut olduğuna da işaret etmektedir (s. 43-44).

dırmanın altı aylık bir süre için uygulamasının geri bırakılması anlamına gelecektir. Bu geri bırakılmanın sadece olumsuz oy verenler bakımından olması da durumu değiştirmez. Bu sürede karar derhâl uygulanıyorsa sağlanacak menfaatlerin elde edilmesinin mümkün olmayabileceği durumlar ortaya çıkabilecektir. Yine TTK m. 421.6'daki olanağın nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararı için tanınması, sermayenin azami yüzde yirmi beşlik bir kısmını temsil eden payların altı aylık bir devir serbestisi çerçevesinde el değiştirebilmesi ihtimalini ortaya çıkarabilecektir. Ancak sermayenin yüzde yirmi beşinin azımsanmayacak bir oran olduğu da aşikârdır. İlgili şirketin pay sahipliği yapısı çerçevesinde, özellikle *güç boşluğu* bulunan şirketlerde bu oran bazen bazı kararların alınabilmesi için yeterli de olabilir. Kaldı ki halka açık olmayan anonim şirketlerde azınlık haklarının kullanılabilmesi için sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde yüzde beşini temsil eden paylara sahip olmak yeterlidir.

Netice itibariyle TTK m. 421.6 gereğince pay devri kısıtlamalarının geçici olarak etkisiz hâle gelmesi sonucunu doğuracak genel kurul kararları, *imtiyazlı pay oluşturulması* veya *işletme konusunun tamamen değiştirilmesidir*.

A. İmtiyazlı Pay Oluşturulmasına İlişkin Genel Kurul Kararları

TTK m. 421.6 uyarınca *imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararı* hükmün uygulanmasını gerektiren kararlardandır.

Mehaz İsvBK m. 704.3'ün bu konuda farklılaşan yönünü hatırlatmakta fayda vardır. Anılan hükümde, *oyda imtiyazlı pay (Stimmrechtsaktien) oluşturulması* kararına olumlu oy vermemiş nama yazılı payların sahipleri altı ay süreyle devir kısıtlamalarından muaf tutulmuştur. Açık deyişle, bu hüküm uyarınca oy hakkı dışındaki (örneğin kâr payı, tasfiye payı, rüçhan hakkı gibi) haklarda imtiyaz oluşturulmasına ilişkin kararlar hükmün uygulanmasını gerektirmez. Hâl böyle olunca, İsvBK'da nama yazılı payların sahiplerinin özellikle genel kuruldaki oy güçlerinin devamı hususundaki menfaatlerinin korunması veya yönetsel dengelerin değişmesine bağlı olumsuz sonuçlardan korunması ön plana alınmış gibi düşünülebilir. Buna karşılık TTK'de imtiyazın türü ile ilgili bir ayırım yapılmamış olması daha isabetli bir tercihtir. Zira rüçhan hakkın-

da imtiyaz tanınması netice itibariyle genel kuruldaki oy gücünün değişmesine yol açabilecektir. Yine yönetim kuruluna üye seçiminde aday gösterme imtiyazı oluşturulması yönetsel dengelerin değişmesine yol açabilecek bir karardır.

TTK m. 421.6 uyarınca pay devri kısıtlamalarının geçici olarak etkisini kaybetmesi neticesini ortaya çıkaran *imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararının* kapsamının belirlenmesi gerekir. Bu bağlamda, mevcut imtiyazları genişleten veya daraltan yahut kaldıran kararların TTK m. 421.6'ın uygulanmasını gerektirip gerektirmeyeceği sorunları açıklığa kavuşturulmalıdır.

Öğretide mevcut imtiyazları genişleten kararların hükmün kapsamında kabul edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir. Zira TTK m. 421.6'nın öngörülmesiyle hükümde sayılan hâllerde karara muhalif kalan pay sahiplerinin şirket içi mali ve yönetsel dengelerin değişmesine bağlı olumsuz sonuçlardan korunması amaçlanmıştır¹².

TTK m. 421.6'da kullanılan ifade "*oluşturulması*"dır. Oluşturmak fiilinin anlamı "*oluşmasını sağlamak, meydana getirmek, teşekkül ettirmek, tekvin etmek*"tir¹³. Kanunun sözü imtiyazları genişleten veya daraltan yahut kaldıran kararların hükmün uygulama alanına dâhil edilmesine engel teşkil etmektedir. Nitekim Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) m. 23.1'de, (20.2.2020 tarihli ve 7222 sayılı Kanun değişikliğinden önce olduğu gibi değişiklikten sonra da) sadece *imtiyaz öngörülmesi* değil *mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirilmesi* de önemli nitelikte işlemlerden sayılmıştır. Eğer mevcut imtiyazları genişleten kararların TTK m. 421.6'nın kapsamına alınması arzu edilseydi hükmün düzenlenişi SerPK m. 23.1'e benzer şekilde olurdu. Kaldı ki imtiyazlı pay oluşturulması kararını ağırlaştırılmış nisaba bağlayan TTK m. 421.3'ün gerekçesinde mevcut imtiyazların genişletilmesinin veya daraltılmasının yahut kaldırılmasının TTK m. 421.3.b'de yer alan "*İmtiyazlı pay oluşturulması*"nın kapsamında olmadığı dile getirilmiştir. Aynı hükmün altıncı fıkrası bakımından da bu gerekçedeki ifadelerden yola çıkılacak olursa mevcut imtiyazların genişletilmesine veya daraltılmasına yahut kaldı-

¹² UZEL, s. 145.

¹³ Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 06.10.2022.

rilmasına ilişkin kararlar TTK m. 421.6'nun uygulama alanı dışında kalacaktır. Ayrıca anılan gerekçede, mevcut imtiyazların kaldırılmasına veya daraltılmasına ilişkin kararların TTK m. 454'teki imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca (İPSÖK) onanmadıkça uygulanamayacağına da işaret edilmiştir¹⁴. Gerçekten de mevcut imtiyazları daraltan veya kaldıran kararlar esas sözleşme değişikliği niteliğinde olup bu değişikliklerin uygulanabilmesi için İPSÖK tarafından onanması (TTK m. 454) gerekecektir. Diğer taraftan İPSÖK'te olumsuz oy vermiş olmasına rağmen bu kararlara engel olamamış bağlı nama yazılı payların sahiplerine TTK m. 421.6'daki imkânın tanınması gerektiği ileri sürülebilir. Açık deyişle anılan pay sahiplerine en azından belli bir süre paylarını serbestçe devredip şirketten ayrılabilme olanağının sağlanması gerektiği düşünülebilir. Ancak bir kere -yukarıda belirtildiği gibi- hükmün lafzı ve TTK m. 421.3'ün gerekçesindeki ifadeler buna engel teşkil etmektedir. Hükmün amacından yola çıkıldığında da farklı bir sonuca varılamayacaktır. Şöyle ki TTK m. 421.3'ün gerekçesinde imtiyazlı pay oluşturulmasının yeni bir düzenin gelmesi anlamına geleceği ifade edilmektedir. Mevcut imtiyazların kaldırıldığı durumlarda ise anonim şirketin en baştaki, daha doğrusu kural olan düzenine geri dönülmesi, mevcut imtiyazların daraltıldığı hâllerde bu düzene yaklaşılması söz konusudur. Bu nedenle anılan durumlarda bu kararlara olumsuz oy veren pay sahiplerinin yeni düzenin getireceği olumsuz sonuçlardan korunmaya ilişkin bir menfaati gündeme gelmeyecektir. Mevcut imtiyazları genişleten kararlar ise değişikliğin kapsamına bağlı olarak mevcut düzeni değiştirip özellikle mali ve yönetsel açıdan yeni bir düzeni ortaya çıkarabilir. Örneğin, şirkette bir gruba tanınmış yönetim kuruluna üye seçiminde iki aday gösterme imtiyazının üç aday gösterme imtiyazı olarak genişletilmesi yönünde alınacak bir kararın¹⁵ mevcut düzeni değiştirmeyeceğini söylemek güç-

¹⁴ TTK m. 421.3'ün gerekçesindeki konuyla ilgili kısım şu şekildedir: “(b) bendine, imtiyazların genişletilmesi dahil değildir. Çünkü sonradan imtiyazlı payın oluşturulması, yeni bir düzenin gelmesi demektir. Mevcut bir imtiyazın veya imtiyazların kaldırılması veya zayıflatılması 454'üncü maddeye tâbidir.”

¹⁵ Aynı örnek için ve SerPK'nin 23. maddesinin birinci fıkrasının 7222 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki hâlindeki (ç) bendiyle böyle bir durumda diğer pay sahiplerine paylarını satabilme yönünde yeni bir yatırım kararı alabilme imkânının tanınmasının amaçlandığı yönünde bkz. MANAVGAT, Çağlar, Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz, Ankara, 2016, s. 304.

tür. Bu nedenle mevcut imtiyazların genişletildiği hâlde bu karara olumsuz oy veren pay sahiplerinin yeni düzenin getireceği olumsuz sonuçlardan korunmaya ilişkin menfaatleri gündeme gelir. Ancak TTK m. 421.6'da bu durumdaki pay sahiplerini de kapsayacak şekilde bir geçici pay devir serbestisinin tanınmasının arzu edildiği söylenemez. Zira TTK m. 421.6'nın lafzı mevcut imtiyazları genişleten kararların hükmün kapsamına dâhil edilmesini mümkün kılmayacak kadar açıktır. Farklı bir deyişle hükmün sözü bu açıdan yorum yoluyla genişletilemeyecek kadar nettir.

Öte yandan, mevcut imtiyazların genişletildiği durumda bu karara olumsuz oy vermiş pay sahiplerinin yeni düzenin getireceği olumsuz sonuçlardan korunmaya ilişkin menfaatlerinin de himaye edilmesi isabetli olurdu. Bu nedenle *de lege ferenda* TTK m. 421.6'da sadece *imtiyaz oluşturulmasının değil mevcut imtiyazların genişletilmesi kararının* da hükmün kapsamına dâhil edilmesi yerinde olurdu. Nitekim halka açık anonim şirketler bakımından sermaye piyasası mevzuatında öngörülen düzenlemeler de bu düşünceyi destekler yöndedir. Söz konusu düzenlemeler çerçevesinde imtiyaz öngörülmesi ve mevcut imtiyazların genişletilmesinde aynı sonuçlar söz konusu olurken mevcut imtiyazların daraltılması veya kaldırılmasının sonuçları bunlarinkinden farklılaşmaktadır. Şöyle ki SerPK'nın 23. maddesinin birinci fıkrasının 7222 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki hâlinde (ç bendinde), sadece imtiyaz öngörülmesi değil mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirilmesi önemli nitelikteki işlemlerinden sayılmıştı. Yine takip eden 24. maddenin 7222 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki hâlinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde, 23. maddede sayılan önemli nitelikteki işlemlere ilişkin toplantıya katılıp olumsuz oy kullanarak muhalefetini tutanağa işleyen pay sahiplerine ayrılma hakkı tanınmıştı. Şirkete ise bu payları satın alma yükümlülüğü getirilmişti. Buna karşılık, -II-23.3 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan- II-23.1 sayılı *Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği* m. 11.1 ve m. 12.1.d hükümleri uyarınca bu işlemler bakımından pay alım teklifi zorunluluğu öngörülmüştü¹⁶. Diğer taraftan II-23.1 sayılı Tebliğ m. 12.1.c'de şirketlerin mevcut

¹⁶ Şöyle ki, II-23.1 sayılı Tebliğ m. 11.1 uyarınca, önemli nitelikteki işlemlerden olan imtiyaz öngörülmesi yahut mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değişti-

paylarına tanınmış imtiyazlarının tüm pay sahipleri için bedelsiz olarak tamamen kaldırılmasının yahut (konu veya kapsam bakımından) daraltılmasının bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde ayrılma hakkının doğmadığı önemli nitelikteki işlemlerden olduğu belirtilmişti. Mevcut imtiyazların daraltılması imtiyazlı pay sahipleri haricindeki pay sahipleri bakımından olumlu bir durum teşkil ederken, mevcut imtiyazların genişletilmesi bu pay sahiplerinin menfaatlerini ihlâl edecek bir hâldir. Dolayısıyla mevcut imtiyazların genişletilmesi durumunda anılan pay sahiplerine yatırım kararı verme hakkı tanınması gerekir. Bu düşünceye uygun şekilde imtiyazla ilgili önemli nitelikteki işlemin kapsamı yeni imtiyaz öngörülmesi veya mevcut imtiyazların genişletilmesi şeklinde sınırlandırılmaktaydı¹⁷. Yine mevcut imtiyazların daraltılması kararlarının TTK m. 454'teki İPSÖK tarafından onanmadıkça uygulanamayacağı (imtiyazlı pay sahipleri TTK m. 454 çerçevesinde zaten korunduğu) için imtiyazların daraltılması durumunda imtiyazlı pay sahiplerine yatırım kararı verme hakkı tanınmasına gerek olmadığı ifade edilmekteydi¹⁸. Sözün kısası, SerPK'nın 23. maddesinin birinci fıkrasının 7222 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki hâli (ç bendi) ve II-23.1 sayılı Tebliğ'in m. 11.1 ile m. 12.1.c hükümleri çerçevesinde önemli nitelikteki işlemlerden kabul edilen imtiyaz öngörülmesi yahut mevcut imtiyazların (kapsam veya konu bakımından) genişletilmesi için bu işlemlerden yararlanacak olan-

---

rilmesi için bu işlemlerden yararlanacak olanlar tarafından pay alım teklifinde bulunulması zorunluydu. II-23.1 sayılı Tebliğ m. 12.1.d gereğince, önemli nitelikteki işlem sonucunda pay alım teklifi zorunluluğu getirilen işlemler için bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde ayrılma hakkının doğmadığı kabul edilmekteydi. Bu dönemde, anılan Tebliğ hükümlerinin bahsi geçen Kanun hükümleriyle çeliştiği yönünde bkz. KAYA, Barış, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahiplerinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, İstanbul, 2018, s. 194-195. SerPK m. 24.1 ile m. 25.1'in birlikte yorumlanması neticesinde SerPK m. 24.1'deki şartlar çerçevesinde kural olarak ayrılma hakkının doğacağı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından belirlenen önemli nitelikteki işlemlerde zorunlu pay alım teklifi yapılacağı yönünde bkz. MANAVGAT, s. 342.

¹⁷ MANAVGAT, s. 304, 342; SEMERCİ VURALOĞLU, Tuğba, Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Ayrılma Hakkı, İstanbul, 2018, s. 311.

¹⁸ MANAVGAT, s. 304; SEMERCİ VURALOĞLU, Ayrılma Hakkı, s. 311-312. Diğer taraftan, konu değişikliğinin esas itibarıyla yeni imtiyaz yaratılması kapsamında değerlendirilmesi gerektiği yönünde bkz. MANAVGAT, s. 304, 342.

lar tarafından pay alım teklifinde bulunulması zorunluydu¹⁹. Mevcut imtiyazların tüm pay sahipleri için bedelsiz olarak tamamen kaldırılması yahut (konu veya kapsam bakımından) daraltılması durumlarda ise ayrılma hakkının doğmayacağı kabul edilmişti. Keza 7222 sayılı Kanun ile değişiklik sonrası da SerPK m. 23.1, c. 1’de sadece imtiyaz öngörülmesi değil mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirilmesi önemli nitelikteki işlemlerden sayılmıştır²⁰. Takip eden m. 24.1, c. 1’de, m. 23’teki önemli nitelikteki işlemlere ilişkin toplantıya katılarak olumsuz oy kullanıp muhalefetini tutanağa geçirten pay sahiplerinin paylarını şirkete satarak ayrılma hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir²¹. Bu durumda halka açık anonim şirket bu payları pay sahibinin istemi üzerine SPK tarafından tespit edilecek esaslar çerçevesinde adil bir bedel üzerinden satın almakla yükümlüdür (SerPK m. 24.1, c. 3)²². Diğer taraftan, II-23.3 sayılı Tebliğ m. 16.1.b’de mevcut imtiyazların bedelsiz olarak kaldırılmasının yahut konu veya kapsam bakımından daraltılmasının yine önemli nitelikteki işlemlerden olduğu kabul edilmektedir. Ancak anılan işlemlerde söz konusu Tebliğ hükümleri çerçevesinde ayrılma hakkının kullandırılması yükümlülüğünden muafiyet tanınabileceği

¹⁹ Öte yandan bkz. II-23.1 sayılı Tebliğ’in m. 11.2. Bu hüküm, anılan durumlarda bazı şartlar gerçekleştiği takdirde SPK’ya pay alım teklifi zorunluluğu yerine ayrılma hakkının kullandırılması yönünde karar verme hususunda takdir hakkı tanımaktaydı (TÜRKYILMAZ, İsmail, Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu, İstanbul, 2015, s. 76). Gerek pay alım teklifi zorunluluğunda gerekse ayrılma hakkı kullandırma zorunluluğunda sözleşme yapma yükümlülüğünün söz konusu olması neticesinde pay sahibinin şirketten ayrılma imkânı doğar. İki durum arasındaki en temel fark, devredilmek istenen payları pay alım teklifi zorunluluğunda lehine imtiyaz oluşturulan yahut lehine imtiyazın konusu veya kapsamı değiştirilen (işlemden yararlanacak olan) kişi/ler, ayrılma hakkında ise şirket satın alır (YEŞİLTEPE, Salih Önder, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma ve Satma Hakları, 2. Baskı, Ankara, 2015, s. 137; TÜRKYILMAZ, s. 76; TARHAN, Damla Gül, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Önemli Nitelikteki İşlemler ve Sonuçları, İstanbul, 2018, s. 306-307).

²⁰ Aynı yönde bkz. II-23.3 sayılı *Önemli Nitelikteki İşlemler ve Ayrılma Hakkı Tebliği* (II-23.3 sayılı Tebliğ) m. 4.1.ç.

²¹ Aynı yönde bkz. II-23.3 sayılı Tebliğ m. 11.1.

²² SerPK m. 24.1, c. 4’te ise, ayrılma talebine konu payların şirketçe satın alınmasından önce diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesi ile ilgili usul ve esaslarının SPK tarafından düzenlenebileceği hükme bağlanmıştır. Buna ilişkin olarak bkz. II-23.3 sayılı Tebliğ’in “*Ayrılma hakkına konu payların diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesi ve işleyiş süreci*” başlıklı 13. maddesi.

düzenlenmiştir²³. Buna karşılık, imtiyaz oluşturulması yahut mevcut imtiyazların (konu veya kapsam bakımından) genişletilmesi kararlarında ayrılma hakkının kullandırılması yükümlülüğünden muafiyet söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla bu durumlarda ayrılma hakkının kullandırılması gerekecektir.

B. İşletme Konusunun Tamamen Değiştirilmesine İlişkin Genel Kurul Kararları

TTK m. 421.6'da geçen işletme konusunun *tamamen* değiştirilmesi ile hangi durumların kastedildiği tespit edilmelidir.

TTK m. 421'in işletme konusunun tamamen değiştirilmesi kararı için ağırlaştırılmış nisap öngören üçüncü fıkrasının gerekçesindeki konuya ilişkin kısım şu şekildedir: *"İşletme konusunun "tamamen" değiştirilmesi ile bir konudan başka bir işletme konusuna geçilmesi veya bu sonucu doğuracak değişiklikler kastedilmiştir. Mesela mobilya üretiminden vazgeçilip turizm yapılmak istenmesi veya mobilyacılık muhafaza edilmekle birlikte kaleme alış şekline göre pasif konu kabul olunması gibi. İşletme konusunun daraltılması veya genişletilmesi, hatta önemli değişiklikler, bu hükmün kapsamı dışındadır. Mevcut işletme konusunun terk edilip ona çok yakın yeni bir konuya geçilmesine bu hükmün uygulanıp uygulanmayacağı mahkeme kararları ile doktrine bırakılmıştır."*

TTK m. 421.6'nın kaynağını oluşturan ve bu konuda anılan hükümden ayrılan İsvBK m. 704.3'te ise *işletme konusunun tamamen değiştirilmesi* değil, tamamen ibaresine yer verilmeksizin *amacın değiştirilmesi* ifadesi kullanılmıştır.

Öğretide hükmün ancak işletme konusunda köklü bir değişikliğin öngörüldüğü (önceki işletme konusunun terk edilmesiyle sonuçlanacak) durumlarda uygulanacağı ileri sürülmektedir. Mevcut işletme konusu sürdürülmekle birlikte ek faaliyetlere başlanmasının veya işletme konusunun daraltılmasının hükmün kapsamında olmadığı kabul edilmektedir. Bu sonuca TTK m. 421.6'nın bu hususta mehzadan farklı olmasından ve gerekçedeki ifadelerden yola çıkılarak varılmaktadır²⁴.

²³ Bu hususta ayrıca bkz. II-23.3 sayılı Tebliğ m. 16.2.

²⁴ UZEL, s. 146 ve s. 146 dñn. 120.

Hatırlatmakta fayda vardır ki SerPK m. 23.1'in 7222 sayılı Kanun ile değiştirilmesinden önceki hâlinde (c bendinde) işletme konusunun²⁵ tamamen değiştirilmesi yanında işletme konusunun *önemli ölçüde* değiştirilmesi de önemli nitelikteki işlemlerinden sayılmıştı. Oysaki TTK m. 421.6'nın metninde işletme konusunun sadece tamamen değiştirilmesine yer verilmektedir. O hâlde işletme konusunun önemli ölçüde değiştirilmesinin TTK m. 421.6'nın uygulanmasını gerektirecek bir hâl teşkil etmeyeceği söylenebilir. Nitekim yukarıda da belirtildiği üzere -halka açık olmayan anonim şirketler bakımından (bkz. SerPK m. 29.3 ve 6)- işletme konusunun tamamen değiştirilmesi kararını ağırlaştırılmış nisaba tabi kılan TTK m. 421.3'ün gerekçesindeki ifadeler de bu yöndedir.

Diğer taraftan, aşağıda ele alındığı gibi TTK m. 421.6 hükmü sadece borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahipleri bakımından değil, borsaya kote edilmiş nama yazılı payların sahipleri için de geçerlidir²⁶. Zira bu konuda herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Borsaya kote edilmiş nama yazılı paylar bakımından farklı bir sonuca varılmasını gerektiren bir durum mevcut değildir²⁷. Dolayısıyla gerek halka açık olmayan gerekse halka açık anonim şirketlerde²⁸ TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahipleri altı aylık bir süre boyunca pay devri sınırlamalarıyla bağlı değildir. Yine halka açık anonim şirketler açısından SerPK m. 23.1'in 7222 sayılı Kanunla

²⁵ SerPK m. 23.1'in 7222 sayılı Kanunla değiştirilmesinden önceki hâlindeki c bendinde kullanılan "*faaliyet konusu*" ifadesinin "*işletme konusu*" olarak anlaşılması gerektiği yönünde bkz. MANAVGAT, s. 302.

²⁶ UZEL, s. 148.

²⁷ UZEL, s. 148.

²⁸ Bu noktada hemen eklemek gerekir ki SerPK m. 137.3, c. 1'deki "*Halka açık ortaklıkların borsada gerçekleştirilen işlemler neticesinde satın alınan paylarının pay defterine kaydedilmesinden imtina edilemez.*" hükmünün borsadan iradi olarak iktisap edilen nama yazılı paylar için bağlam imkânını ortadan kaldırdığı, açık bir deyişle borsa içi iktisaplarda TTK m. 495'i devre dışı bıraktığı ve TTK m. 495 vd.'daki devir sınırlamalarının en azından hukuki işlem yoluyla borsa dışı edinimlerde uygulanabileceği ileri sürülmektedir (BOZKURT, s. 296 vd., 308-309). Ancak bizim katıldığımız görüşe göre bu hükümde bağlı nama yazılı payı borsa içinde iktisap edenin şirkete tanınma istemiyle başvurusu sonrası şirketin bu kişiyi oydan yoksun pay sahibi sıfatıyla pay defterine kaydetme zorunluluğu ifade edilmektedir (UZEL, s. 75). *Uzel*, haklı olarak bu hususun SerPK m. 137.3, c. 1'de yerinde olmayan biçimde ifade edildiğine de dikkat çekmektedir (s. 75). SerPK m. 137.3 ile ilgili değerlendirmeler için ayrıca bkz. AKIN, s. 127 dñn. 435, 133 vd.

değiştirilmesinden önceki hâli (c bendi) uyarınca işletme konusunun önemli ölçüde değiştirilmesi de önemli nitelikteki işlemlerden kabul edilmekteydi. SerPK m. 24 gereğince işletme konusunun önemli ölçüde değiştirilmesine ilişkin kararlara muhalif pay sahiplerinin ayrılma hakkı ve şirketin bu payları satın alma yükümlülüğü vardı. Hâl böyleyken, bu durumun bir çelişki teşkil ettiği ileri sürülebilirdi. Şöyle ki halka açık anonim şirketler açısından pay devri sınırlamasının geçici olarak etkisiz hâle gelmesi bakımından işletme konusunun tamamen değiştirilmesiyle önemli ölçüde değiştirilmesi arasında ayırım söz konusuyken SerPK’da her iki karar da önemli nitelikte kabul edilmekteydi²⁹. Açık deyişle halka açık şirketlerde işletme konusunun tamamen değiştirildiği durumlarda geçici devir serbestisi söz konusu olacak ancak önemli ölçüde değiştirildiği hâllerde devir sınırlamaları geçerliliğini koruyacaktır. SerPK gereğince ise her iki durumda da bu kararlara muhalif pay sahiplerinin ayrılma hakkı ve şirketin de bu payları satın alma yükümlülüğü vardı³⁰.

²⁹ SerPK m. 23.1’in 7222 sayılı Kanunla değiştirilmesinden önceki hâlinde (c bendinde ve -II-23.3 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan- II-23.1 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinin (c) bendinde işletme konusunun tümüyle veya önemli ölçüde değiştirilmesi önemli nitelikte işlemler arasında sayılmıştı. Ancak II-23.1 sayılı Tebliğ’in 5. maddesi gereğince işletme konusunun (tümüyle veya önemli ölçüde) değiştirilmesi 6. maddedeki önemlilik kriterini sağlaması koşuluyla önemli nitelikte işlem olarak kabul edilmişti. II-23.1 sayılı Tebliğ’in m. 6.4 hükmü uyarınca, işletme konusunun tamamen veya önemli ölçüde değiştirilmesi çerçevesinde önemlilik kriteri, şirketin esas sözleşmesinde öngörülen fiili ana faaliyet konusunun yan faaliyet hâline gelmesine yol açacak esas sözleşme değişiklikleri veya şirketin fiili ana faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet üretiminin işleyiş sürecini değiştirecek nitelikteki, mesela üretim faaliyetinin tamamen terkedilerek üretim konusu malın dışarıdan tedarik edilmesi gibi karar ve işlemlerdi. Esas sözleşme değişiklikleri ile sınırlı bir değerlendirme yapıldığında, şirketin esas sözleşmesinde öngörülen fiili ana faaliyet konusunun yan faaliyet hâline gelmesine yol açacak esas sözleşme değişiklikleri önemli nitelikte işlem kabul edilmişti. Dolayısıyla bu kararlara muhalif pay sahiplerinin ayrılma hakkı ve şirketin bu payları satın alma yükümlülüğü söz konusuydu.

³⁰ Şirketin esas sözleşmesinde öngörülen fiili ana faaliyet konusunun yan faaliyet hâline gelmesine yol açacak esas sözleşme değişiklikleri durumunda esasen işletme konusunun tamamen terk edilmesi söz konusu değildi. Esas sözleşmenin işletme konusunu düzenleyen hükmünde yapılan değişiklik ana-yan faaliyet ayrımı hususunda bir belirlemenin yapılmasına imkân vermemekte, yeni bir işletme konusu dâhil edilmesine veya mevcut işletme konularından birinin genişletilmesine yönelik esas sözleşme değişikliğinin ardından değişiklikten önceki ana işletme konusunun göreceli önemini yitirmesi gerekliydi. Dolayısıyla esas sözleşme değişikliğinden sonra fiili ana işletme konusunun değişmemesi önemli olmayacak, esas sözleşmede

Ancak hâlihazırda (SerPK m. 23.1'in 7222 sayılı Kanununun ile değiştirilmiş hâlinde) işletme konusunun tümüyle veya önemli ölçüde değiştirilmesi önemli nitelikte işlemler arasında sayılmamıştır³¹. II-23.3 sayılı Tebliğ m. 4.1.c'de aynı Tebliğin altıncı maddesinde belirlenen önemlilik ölçütlerini sağlayan *malvarlığının devri veya bu malvarlığının devri sonucunu doğuran işlemler tesis edilmesi yahut bu malvarlığı üzerinde üçüncü kişiler lehine sınırlı aynı hak kurulmasının* önemli nitelikte işlemlerden olduğu belirtilmiştir. II-23.3 sayılı Tebliğ m. 6.6, c. 2'den³² yola çıkılarak denilebilir ki *fiili işletme konusunun tamamen değiştirilmesi*, bu hükümde anılan şirketlerin *malvarlığını devretmesi veya bu malvarlığının devri sonucunu doğuran işlemler tesis etmesi yahut bu malvarlığı üzerinde üçüncü kişiler lehine sınırlı aynı hak tesis etmesinden birinin sonucunda ortaya çıkması* şartıyla önemli nitelikte işlem olarak değerlendirilebilir³³. İşletme konusunun önemli ölçüde değiştirilmesinin ise önemli nitelikte işlem olarak değerlendirilebilmesi mümkün değildir³⁴. Dolayısıyla artık bir çelişkinin mevcut olduğunu söylemek güç görünmektedir.

Sonuç olarak işletme konusunun genişletilmesinin veya daraltılmasının, hatta işletme konusunun önemli ölçüde değiştirilmesinin bile

---

değiştirilen işletme konusu içinde değişiklikten önceki fiili ana işletme konusunun ağırlığı ve konumu dikkate alınacaktı (MANAVGAT, s. 303). TTK m. 421.3'ün gerekçesinde ise işletme konusunun muhafaza edilmekle birlikte kaleme alış şekline göre pasif konu kabul olunması işletme konusunun tamamen değiştirilmesi kapsamında kabul edilmiştir. Hâl böyle olunca pasif konu kabul edilmesinin yan faaliyet hâline getirilmesinden daha öte bir durum olması karşısında halka açık anonim şirketler bakımından çelişkili bir durumun söz konusu olduğu ileri sürülebilirdi.

³¹ Ayrıca bkz. SerPK m. 23.1, c. 2 ve II-23.3 sayılı Tebliğ m. 4.1.

³² II-23.3 sayılı Tebliğ m. 6.6, c. 2 gereğince önemli nitelikteki işleme ilişkin yönetim kurulu kararının kamuya açıklandığı tarih itibarıyla Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) uyarınca Birinci ve İkinci Grupta yer alan ortaklıklar, gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve girişim sermayesi yatırım ortaklıkları dışındaki payları borsada işlem gören şirketlerden fiili dolaşımdaki pay oranı yüzde ellinin üstünde olanların *malvarlığını devretmesi veya bu malvarlığının devri sonucunu doğuran işlemler tesis etmesi yahut bu malvarlığı üzerinde üçüncü kişiler lehine sınırlı aynı hak tesis etmesi*, fiili faaliyet konusunun tamamıyla değişmesine yol açıyorsa orana bağlı olmaksızın önemli nitelikte işlem kabul edilir.

³³ SEMERCİ VURALOĞLU, Tuğba, "Halka Açık Ortaklıkların Önemli Nitelikteki İşlemleri ve Ayrılma Hakkına İlişkin Yeni Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 197-198, Ocak-Şubat 2021, s. 290.

³⁴ SEMERCİ VURALOĞLU, Yeni Düzenlemeler, s. 290.

TTK m. 421.6'nun kapsamında olduğunu söylemek mümkün değildir. Yukarıda da değinildiği gibi TTK m. 421.6'nun lafzı ve TTK m. 421.3'ün gerekçesindeki ifadeler bu sonuca varılmasını gerektirir. Buna karşılık işletme konusunun genişletilerek ek faaliyetlere başlanması veya işletme konusunun daraltılması işletme konusunun tamamen değiştirilmesinden bile daha fazla riskin üstlenilmesine yol açabilir. Örneğin işletme konusu karayolu ile yolcu taşımacılık olan bir şirketin bu konuyu muhafaza ederek havayoluyla yolcu taşımayı da konusuna dâhil etmesi durumunda üstlenilecek ekonomik riskin yüksek olacağı aşikardır. Bu nedenle *de lege ferenda* hükmün uygulanmasını gerektiren kararların bu durumları da kapsayacak şekilde belirlenmesi gerekirdi. Bir kere, TTK m. 421.6'da amaç yerine işletme konusu ibaresine yer verilmesi yerindedir. Zira amaç kâr elde etmek (ve paylaşmak), konu ise bu yolda icra edilecek faaliyetlerdir³⁵. Ancak İsvBK m. 704.3'te *tamamen* ibaresiyle sınırlandırılmaksızın³⁶ her türlü değiştirmenin esas alınmasının ve bu şekilde hükmün uygulama alanının geniş belirlenmesinin daha isabetli bir tercih olduğu söylenebilir.

Bu hususta bir de TTK m. 421.3'ün gerekçesinde çözümü mahkeme kararları ve öğretiyeye bırakılmış bir meseleyi ele almak gerekir: Mevcut işletme konusunun terk edilip ona çok yakın yeni bir konuya geçilmesi kararı işletme konusunun tamamen değiştirilmesi olarak kabul edilebilecek midir? Öğretide yeni bir ekonomik riskin üstlenilmesinin söz konusu olacağı gerekçesiyle, önceki işletme konusunun terkedilmesiyle sonuçlanacak bu karar hükmün kapsamında kabul edilmektedir³⁷. Kanaatimizce de bu hâlde bağlam geçici olarak etkisiz hale gelmelidir. Neticede çok yakın bir işletme konusuna geçilmiş olsa da böyle bir kararlar mevcut işletme konusu terkedilmiş, neticede konu tamamen değiştirilmiş olmaktadır. Diğer taraftan gerçekten hükmün amacı da bu sonucu desteklemektedir. Şöyle ki bu durumda da kararın alınmasına engel olamayan bağlı nama yazılı payların sahiplerine şartları değişmiş şirket-

³⁵ Bkz. TTK m. 529.1.b'nin gerekçesi.

³⁶ TTK m. 421.3.a'da bulunan işletme konusunun değiştirilmesindeki "*tamamen*" kaydının uygulamada sorun yaratacağının kuşkusuz olduğu yönünde bkz. KENDİĞELEN, İlk Tespitler, s. 320.

³⁷ UZEL, s. 146.

ten kurtulma olanağı tanımak gerekir. Diğer taraftan, yukarıda da öne rildiği gibi eğer tamamen ibaresi madde metninden çıkarılırsa bu konu- daki tereddüt de ortadan kalkmış olur.

Türk öğretisinde bir görüş -İsviçre hukukuna da atıfla- bir adım daha ileri gitmektedir. Buna göre, şirketin feshine ilişkin genel kurul kararının (TTK m. 529.1.d) (İsvBK m. 736.1.2) kaldırılması yolunda yeni bir karar alınması durumunda TTK m. 421.6 (İsvBK m. 704.3) uygulama alanı bulur. Zira bu hâlde şirketin yeniden eski işletme konusunu sür- dürme iradesi varlık kazanır. Yazar bu sonuca ayrıca TTK m. 421.6'nın şirketten çıkma hakkı olmayan pay sahiplerinin her türlü ekonomik risk- ten kaçınabilmesine olanak tanımak amacıyla öngörülmesinden yola çıkarak varmaktadır³⁸. Anlaşılabildiği kadarıyla, bu görüşü savunan yazarca Türk hukuku bakımından burada kastedilen ve hükmün kap- samına dâhil edilen karar tasfiyeden dönme kararıdır. TTK m. 548.1, c. 1 uyarınca şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona er- mişse pay sahipleri arasında şirket malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmaması şartıyla genel kurulda şirketin devamı kararı alınabilir. Yuka- rıda kastedilen ve hükmün kapsamına dâhil edilen karar ise şirketin genel kurul kararıyla sona erdirilmesinden (TTK m. 529.1.d) sonra alı- nan tasfiyeden dönme kararı olsa gerektir³⁹.

Diğer taraftan, tasfiyeye girilmesiyle etkisizleşen bağlamın tasfi- yeden dönülmesi hâlinde yeniden uygulanabilir duruma geleceğini be- lirten yazarlar da bulunmaktadır⁴⁰.

Sona erme sebebinin gerçekleşmesi neticesinde şirket kural olarak tasfiyeye girer, tasfiye bitine kadar da şirketin tüzel kişiliği devam eder ve organlarının yetkileri tasfiye amacıyla sınırlı hâle gelir (TTK m. 533). Şirketin tasfiye hâline girmesiyle kâr elde etme ve paylaşırma amacının yerine tasfiye amacı geçmektedir⁴¹. Tasfiyeden dönme kararıyla ise TTK

³⁸ UZEL, s. 147.

³⁹ Bu hususta bkz. TEKİNALP, Ünal (POROY, Reha/ÇAMOĞLU, Ersin), Ortaklıklar Hukuku II, 14. Baskı, İstanbul, 2019, s. 344-345.

⁴⁰ YÜKSEL, Sinan H., "Borsaya Kote Edilmemiş Bağlı Nama Yazılı Payların Devrinde Şirketin Alım Önerisinde Bulunarak Onay İstemini Reddetme Hakkı (Kaçış Klo- zu)", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, s. 175-176; AKIN, s. 249.

⁴¹ TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), Ortaklıklar II, s. 360.

m. 548'in gerekçesinde de belirtildiği gibi tasfiye amacından tekrar kâr elde etme amacına dönülmektedir. Şirketin tasfiyeye girmesiyle işletme konusunun değişmesinin söz konusu olmadığı, buna bağlı olarak da tasfiyeden dönme kararının *işletme konusunun tamamen değiştirilmesi* yolunda bir karar olarak değerlendirilemeyeceği ileri sürülebilir. Buna bağlı olarak birinci görüşün İsviçre hukukunda savunulabilmesinin daha kolay olduğu da düşünülebilir. Zira mehaz İsvBK m. 704.3'te, -TTK m. 421.6'dan farklı olarak- *işletme konusunun tamamen değiştirilmesi* değil de *amacın değiştirilmesi* (*Zweckänderung*) ifadesi kullanılmıştır. Şöyle ki şirket tasfiye hâline girince kâr elde etme amacı tasfiye amacıyla, tasfiyeden döndüğünde ise bu kez tasfiye amacı kâr elde etme amacıyla yer değiştirmektedir. Bu nedenle tasfiyeden dönme kararının İsvBK m. 704.3'te bahsi geçen *amacın değiştirilmesi* kapsamında kabul edilerek hükmün uygulama alanına dâhil olduğu söylenebilir. Yine, şirketin genel kurul kararıyla feshine karar verilmesinden sonra alınan tasfiyeden dönme kararının TTK m. 421.6'nın kapsamında olduğu kabul edildiğinde başka bir sorun daha gündeme gelebilir. Şöyle ki tasfiyeden dönme kararı alınabilen diğer durum olan⁴² *şirketin süresinin dolması ve işlerine fiilen devam etmemesi neticesinde sona ermesinden sonra alınan tasfiyeden*

⁴² TTK m. 548.1'in gerekçesi uyarınca, "Tasfiyeden dönme, şirketin sadece süresinin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermesi halinde söz konusu olabilir. Diğer sona erme hallerinin gerçekleşmesi nedeniyle şirketin sona ermiş olması halinde tasfiyeden dönme kararı alınarak şirkete hayatıyet kazandırılmaz." Gerekçeye paralel şekilde TTK m. 548.1, c. 1'de belirtilen sona erme hâllerinin sınırlı sayı ilkesine tabi olduğu, diğer bir deyişle tasfiyeden dönmenin -özel olarak düzenlenen iflas hâli hariç olmak üzere- TTK m. 548.1, c. 1'de belirtilen iki sona erme hâline özgü olduğu yönünde bkz. KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 450; BİLGE, Mehmet Emin, "Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi", EÜHFD, C. XVI, S. 3-4 (2012), s. 291-292; KERVANKIRAN, Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Ankara, 2015, s. 311; AL KILIÇ, Şengül, Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme, Ankara, 2017, s. 338 vd. *Pulaşlı* ise, TTK m. 548.1, c. 1 çerçevesinde tasfiyeden açık dönmenin ancak iki durumda mümkün olduğunu belirtmekle birlikte (PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 4, 4. Baskı, Ankara, 2022, s. 2778), esas sözleşmede düzenlenmiş bir sebeple şirketin sona ermesi durumunda TTK m. 529.1.d'nin kıyasen uygulanması suretiyle TTK m. 421.3 ve 4'te belirlenen nisaplarla sona ermeden kurtulmasının mümkün olması gerektiği düşüncesindedir (PULAŞLI, Şerh C. 4, s. 2648). Öte yandan, TTK m. 548'de belirtilmemiş olsa da tasfiye hâlindeki şirketin bir başka şirketle birleşme kararı alması durumunda da devrolunan şirket olarak tasfiye sürecine son verilmesi ve devralan şirket bünyesinde faaliyetlerini sürdürme olanağına sahip olunacağı yönünde bkz. KARAMAN COŞGUN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, Ankara, 2015, s. 291.

dönme kararına⁴³ olumsuz oy veren pay sahipleri bakımından bağlamın geçici olarak etkisiz hâle gelip gelmeyeceği sorunu ortaya çıkar. Hatta, aynı gerekçelerle sadece genel kurul kararıyla sona erme hâlinde değil, bu şekilde sona erme durumunda da alınan tasfiyeden dönme kararının TTK m. 421.6 hükmünün uygulanmasını gerektireceğinin kabul edilmesi gerekebilir. TTK m. 421.6'nın gerekçesindeki hükmün kapsamına giren hâllerin burada yer alanlardan ibaret olduğu yönündeki sınırlayıcı ifadenin de bu şekilde bir genişletici yorum yapılmasına engel olacağı düşünülebilir. Aksinin kabulünün madde hükmünde sınırlı sayıda ifade edilen hükmün uygulanmasını gerektiren durumları genişletmiş olacağı ileri sürülebilir.

Ancak şirket tasfiye hâline girince artık tasfiye işleri yapılabilir, işletme konusunun elde edilmesi için faaliyetlerde bulunulamaz, yeni işlere girilemez. Bu nedenle, şirketin sona erip tasfiyeye girmesiyle, işletme konusunun elde edilmesi faaliyetlerinin yerine tasfiyenin geçmesiyle yine bir amaç değişikliği olur⁴⁴. Şöyle ki şirket tasfiyeye girince esasen işletme konusunun takip edilerek kâr elde etme amacının yerine tasfiye amacı geçmektedir. Tasfiyeden dönme ile birlikte ise işletme konusunun devam ettirilebilmesinin mümkün hâle gelmesi nedeniyle tekrar bir amaç değişikliği meydana gelmektedir. Diğer bir deyişle işletme konusunun takip edilerek kâr elde etme amacı canlanmaktadır. Bu nedenle tasfiyeden dönme kararına olumsuz oy kullanan nama yazılı pay sahiplerinin altı ay boyunca devir sınırlamalarına tabi olmaksızın payını devrederek şirketten ayrılabilceğini kabul etmek gerekir. Zira genel kurulda şirketin sona erdirilmesi yönünde oy kullanıp tasfiye amacına geçilmesini isteyen, sonra tasfiye amacının terk edilip tekrar işletme konusunun takip edilerek kâr elde etme amacına dönülmesine ilişkin karara olumsuz oy kullanan pay sahiplerine bu imkânı tanımak gerekir. Hatta *süresinin dolması ve işlerine fiilen devam etmemek suretiyle sona ermesi*

⁴³ TTK m. 548.1, c. 1'de şirketin süresinin dolmasıyla sona ermesinden bahsedilmiş olsa da TTK m. 529.1.a'da şirketin süresinin dolmasına rağmen işlere fiilen devam etmek suretiyle belirsiz süreli hâle geleceğinin benimsenmiş olması karşısında TTK m. 548'in sadece şirketin süresinin dolmasıyla birlikte sona erdiğinin yönetim kurulunca ticaret siciline tescil edilmesi (TTK m. 532) ihtimâlinde uygulama alanı bulabileceği yönünde bkz. KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 450.

⁴⁴ TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), Ortaklıklar II, s. 360.

sonrasında tasfiyeye giren şirketin tasfiyeden dönme kararı açısından da farklı bir sonuca varılamayacağı düşüncesindeyiz. Zira benzer mülahazalar bu durumda da geçerlidir. Sonuç olarak, anılan sebeplerle amaçsal yorum yapılarak hükmün lafzının geniş yorumu tabii tutulabileceği düşüncesindeyiz. Bu yorum neticesinde kural olan duruma, dolayısıyla payların serbestçe devredilebilmesi durumuna dönüş söz konusu olduğu için de istisnaların dar yorumlanması kuralının anılan yorum tarzına engel teşkil etmeyeceği⁴⁵ kanaatindeyiz.

O hâlde, *genel kurulda fesih kararı alınması veya sürenin dolması ve işlere fiilen devam etmemesi* neticesinde şirketin sona erip tasfiye hâline girdiği andan itibaren devredilebilirliğe ilişkin sınırlamalar düşecektir. Açık deyişle, bağlam etkisiz hâle gelecektir (bkz. TTK m. 492.3). Tasfiyeden dönme kararının alınması ile ise bağlam sadece bu karara olumsuz oy kullanan nama yazılı payların sahipleri bakımından ve geçici olarak (altı ay süresince) etkisiz olacaktır.

II. TTK M. 421.6'DAKİ İMKÂNDAN FAYDALANABİLMELERİ İÇİN NAMA YAZILI PAYLARIN SAHİPLERİNİN OLUMSUZ OY KULLANMIŞ OLMALARI ŞARTI

TTK m. 421.6 çerçevesinde, ilgili kararlara olumsuz oy kullanmış olan nama yazılı payların sahipleri hükümde öngörülen imkândan faydalanabilecektir⁴⁶. Öte yandan nama yazılı payların sahiplerinin bu olaktan yararlanabilmeleri için mutlaka toplantıya katılıp söz konusu kararlara olumsuz oy vermiş olmalarının şart olup olmadığı, açık deyişle bu kararlara olumlu oy vermemelerinin yeterli olup olmayacağı hususunda tereddüt duyulabilir. TTK m. 421.6'da "*olumsuz oy vermiş*" ifadesinin kullanılmış olması⁴⁷ nedeniyle, olumlu oy vermemelerinin yeterli

⁴⁵ Bu hususta ayrıca bkz. ve karşı. BGE 109 II 130 (ALTAY, S. Anlam, "Türk ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Esas Sözleşmesel Bağlam", İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul, 2009, s. 626-627).

⁴⁶ TEKİNALP, Bağlam, s. 37; KENDİGELEN, İlk Tespitler, 321; YÜKSEL, s. 176; UZEL, s. 145; SEVİ, Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Payın Devri, 3. Baskı, Ankara, 2014, s. 292. Bkz. TTK m. 421.6'nun gerekçesi.

⁴⁷ Buna karşılık, daha önce de belirtildiği gibi İsvBK m. 704.3 hükmünde isabetli şekilde *olumlu oy vermemiş* olunmasından bahsedilmektedir.

olmayacağı sonucuna varılabilir⁴⁸. Buna bağlı olarak, toplantıya katılarak olumlu oy kullananlar gibi toplantıya katılıp çekimser kalanların veya toplantıya katılmamış olanların pay devri sınırlamalarıyla bağlı kalacakları söylenebilir⁴⁹.

Öte yandan *toplantıya katılmasına haksız bir şekilde izin verilmemesi veya genel kurul toplantısına çağrının usulüne göre yapılmaması yahut gündemin gereği gibi ilân edilmemesi* nedeniyle toplantıya katılmamış, ancak toplantıya katılabilseydi olumsuz oy kullanacak olan pay sahiplerinin TTK m. 421.6'daki olanaktan faydalanamamaları adil görünmemektedir. Keza *oy kullanmasına haksız bir şekilde izin verilmemesi* sebebiyle oy kullanamamış, ancak kullanabilseydi olumsuz oy kullanacak olan pay sahipleri için de aynı düşünce geçerlidir. Zira anılan durumlarda söz konusu pay sahiplerinin toplantıya katılmamaları veya oy kullanamamaları ve buna bağlı olarak olumsuz oy verememiş olmaları kendilerinden kaynaklanmamaktadır.

Gerçi yukarda bahsi geçen hâllerde söz konusu pay sahiplerinin TTK m. 446.1.b gereğince toplantıya katılma veya olumsuz oy kullanma şartlarına bağlı olmaksızın iptal davası açabilme imkânı bulunmaktadır. Ancak TTK m. 446.1.b uyarınca, anılan durumlarda *bu aykırılıkların kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren* pay sahipleri, toplantıya katılma veya olumsuz oy kullanma şartlarına bağlı olmaksızın iptal davası açabilecektir.

⁴⁸ SEVİ, s. 292; UZEL, s. 145, dph. 116.

⁴⁹ SEVİ, s. 292; UZEL, s. 145. Buna karşılık, TTK m. 192.1 gereğince birleşmeye veya bölünmeye yahut tür değiştirmeye katılan şirketlerin ortaklarının TTK'nin 134 ilâ 190. maddelerinin ihlali durumunda iptal davası açabilmeleri için, birleşme veya bölünme yahut tür değiştirme kararına *olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunmaları* şarttır. Bu hükümde olumsuz oy verme şartı aranmadığına göre bir kerre bu davayı çekimser kalan ve bunu tutanağa geçiren ortaklar açabilecektir. Toplantıya katılmamış ortakların bu davayı açabilmesinin mümkün olup olmayacağı hususunda, farklı bir deyişle TTK m. 446.1.b'de öngörülen toplantıya katılma veya (olumsuz) oy kullanma şartına bağlı olmaksızın iptal davası açabilme imkânının TTK m. 192.1'de öngörülen iptal davası bakımından uygulanıp uygulanamayacağı hususunda öğretilerde ileri sürülen görüşler için bkz. NARBAY, Şafak/KESİCİ, Buğra, "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırmalı Bir İnceleme"", TFM 2015/1, s. 118-119.

TTK m. 446.1.b'de geçen “ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri” ifadesi nedeniyle bahsi geçen hâllerde pay sahibinin iptal davası açma olanağına ilişkin öğretilerde farklı görüşler ileri sürülmektedir. *Tekinalp*, TTK m. 446.1.b'de sayılan hâllerde açılacak iptal davasında kararın iptali için dayanılan sebebinin genel kurul kararının alınmasında etkili olması gerektiği düşüncesindedir. Buna göre, örneğin 10.000 payın katıldığı bir genel kurulda karar 7000 payın olumlu oyu ile alınmış ve 50 oyu olan bir pay sahibi toplantı çağrısının usulsüz olduğu iddiasında ise -iddia doğru olsa bile- dava reddedilir. Zira 50 oy karara karşı olsaydı dahi karar yine de alınabilirdi⁵⁰. Yazara göre *etki kuralı* sadece çağrı usulsüzlükleri ile sınırlı bir şekilde uygulanabilir. Hukuka aykırılığın kanun, esas sözleşme veya dürüstlük kuralını ihlalden, pay sahipliği hakkının gereğinin yerine getirilmemesinden, vazgeçilmez veya müktesep bir hakkın bertaraf edilmesinden, anonim şirketin temel niteliklerine aykırılıktan kaynaklandığı hâllerde *etki kuralı* uygulanamaz⁵¹. *Kendigelen*, TTK m. 446.1.b'de sayılan durumlarda karar ile hukuka aykırılık arasındaki *illiyet bağı* ispat yükünün davacı pay sahibinde olduğunu belirtmektedir. Yazara göre *illiyet bağı* ispat yükümlülüğünün pay sahiplerinden bazılarının genel kurul toplantılarından tamamen dışlanmasına, dolayısıyla temel pay sahipliği haklarının ihlâli gibi olumsuz sonuçlara yol açabileceğini söylemek abartılı olmaz⁵². *Moroğlu*'na göre de *illiyet bağı* ispat yükü kural olarak davacı pay sahiplerindedir, davalı şirketin söz konusu aykırılıkların kararın alınmasına etki etmediğini ispat ederek iptal davasının reddini sağlayabilme imkânı vardır⁵³. Yazar TTK m.

⁵⁰ TEKİNALP, Ünal, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, İstanbul, 2020, s. 398-399.

⁵¹ TEKİNALP, Sermaye, s. 399-400. *İlliyet bağı* araştırmasının *etki kuralı* kapsamında olup olmadığı hususunda ise *Tekinalp*, *illiyet bağı* araştırmasının genel kurulun toplantıya çağrılmasından icrasına kadar Kanunda öngörülen düzen hükümlerinin dikkate alınmaması ve ihlallerin hoş görülmesine yol açtığına dikkat çekmektedir. Yazara göre bu durum iptal davasının öngörülme amacıyla bağdaşmaz. Yazar, *illiyet bağı* araştırmasının *etki kuralı* kontrol edilemez boyutlara taşıyabileceği düşüncesindedir (Sermaye, s. 401). Ayrıca yazar TTK m. 446.1.b'de sayılan *etki kuralı*na tabi durumların sınırlı sayıda olduğu görüşündedir (Sermaye, s. 400). Yine yazara göre etkiyi ispat külfeti davacıdadır (Sermaye, s. 400).

⁵² KENDİGELEN, İlk Tespitler, 346-347.

⁵³ MOROĞLU, Erdoğan, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 8. Baskı, İstanbul, 2017, s. 249. Yazar, *illiyet bağı*nın iptal edilebilirlik sebebi ola-

446.1.b'de sayılan durumların sınırlı sayı ilkesine tabi olmadığı düşüncesindedir. Yazar, *illiyet bağ*ına ilişkin TTK m. 446.1.b'nin genel kurul kararının oluşumu ile ilgili olan ve hükümde yer verilenler haricindeki hukuka aykırılıklara da kıyasen uygulanması gerektiği görüşündedir⁵⁴. Diğer taraftan yazar, toplantıya alınmama veya toplantıdan çıkarılma durumunda hukuka aykırılıkla karar arasında *illiyet bağ*ının bulunup bulunmadığının sadece kullanılmamış oy sayısına göre belirlenemeyeceği düşüncesindedir. Zira toplantıya alınmayan veya toplantıdan çıkarılan pay sahipleri toplantıda yapacakları açıklamalarla da kararın farklı yönde çıkmasına sebep olabilirlerdi⁵⁵. *Pulaşlı*'ya göre, çağrının usulüne göre yapılmaması veya gündemin gereğince ilan edilmemesi, TTK m. 446.1.b'de geçen "*ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri*" ifadesinin kapsamındadır⁵⁶. Yazar, toplantıya katılmaya veya oy kullanmaya haksız olarak izin verilmemesinin başlı başına iptal sebebi sayılması gerektiği düşüncesindedir. Zira aksinin kabulü, kararın alınmasına etki edemeyecek durumdaki küçük pay sahiplerinin toplantıya katılmalarına büyük pay sahiplerinin engel olmasına göz yumulmasına yol açar. Bu durum da söz konusu pay sahiplerinin genel kurula katılma, konuşma, öneride bulunma ve oy kullanma gibi haklarının ihlaline neden olur⁵⁷. *Kırca* ise *nicelik bakımından hukuka aykırılıklar ile nitelik itibariyle hukuka aykırılıklar* arasında ayırım yapılmasını önermektedir⁵⁸. Toplantıya çağrı, gündemin belirlenmesi ve ilanı, genel kurula katılmak ve öneride bulunmak ile oy

---

rak değil de iptal davasının dinlenebilmesi nedeni şeklinde düzenlendiğini ve bu durumun hukuk güvenliği bakımından yerinde olmadığını ifade etmiştir (MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 249).

⁵⁴ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 248-249.

⁵⁵ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 250-251. Çağrı usulüne aykırılığın tek başına genel kurul kararının iptal edilebilirliği için yeterli olduğu yönünde bkz. MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 114-117.

⁵⁶ PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 2, 4. Baskı, Ankara, 2022, s. 1095. Diğer taraftan yazar, bir pay sahibinin genel kurula çağrılmaması sonucunda toplantıya katılmamasının da tek başına kanuna veya dürüstlük kuralına aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle bu durumda genel kurul kararının iptal edilmesi gerektiğini ifade etmektedir (PULAŞLI, Şerh C. 2, s. 1096).

⁵⁷ PULAŞLI, Şerh C. 2, s. 1095.

⁵⁸ KIRCA, İsmail, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. Baskı, İstanbul, 2022, s. 125.

kullanmak gibi katılma haklarının ihlali, *nitelik itibariyle hukuka aykırılık* grubuna dâhildir⁵⁹. Yazar, *nitelik itibariyle hukuka aykırılıklarda illiyet bağının* belirlenmesinde oyların sayısının, yani ihlalin karara sayısal etkisinin değil, *normatif illiyet ölçüsünün* esas alınmasının yerinde olduğu düşüncesindedir⁶⁰. Bu çerçevede, çağrının usulüne uygun yapılmaması, gündemin gereğince ilan edilmemesi, toplantıya haksız şekilde alınma veya toplantıdan çıkarılma gibi durumlar tek başına iptal sebebi teşkil eder⁶¹.

Görüldüğü üzere, öğretilerde pay sahiplerinin sadece *çağrının usulüne göre yapılmaması* veya *gündemin gereği gibi ilan edilmemesi* yahut *genel kurula katılmasına* veya *oy kullanmasına haksız olarak izin verilmemesine* dayanarak kararın iptalini sağlayabileceğini savunan yazarlar da mevcuttur. Ancak uygulamada pay sahipleri, karar ile hukuka aykırılık arasındaki *illiyet bağını* ispat yükümlülüğü nedeniyle kararın iptalini sağlayamayabilecektir⁶². Bu hâllerde söz konusu pay sahipleri korumasız kalabilecektir. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi (HD)'nin çağrı usulüne

⁵⁹ KIRCA, s. 126. Pay sahibinin genel kurula katılmasının sağlanması ve oyunu hangi yönde kullanacağı hususunda karar verebilmesi için iradesinin sağlıklı şekilde oluşmasını sağlayan hükümlerin ihlali durumunda nitelik itibariyle hukuka aykırılıklar söz konusu olur (KIRCA, s. 126).

⁶⁰ KIRCA, s. 126-130. Genel kurul kararının oluşumu ile ilgili bir hükmün ihlali, pay sahibinin katılım haklarını kullanmaya yönelik davranışının etkilenmesine yol açıyorsa tek başına iptal sebebi sayılır (KIRCA, s. 130).

⁶¹ KIRCA, s. 129-130. Ayrıca *Kırca'*ya göre, *illiyet bağını* ispat külfeti davacı pay sahibindedir (s. 131). Yine yazar, TTK m. 446.1.b'de yer alan durumların sınırlı sayı ilkesine tabi olmadığı düşüncesindedir (s. 124).

⁶² Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, "Bölge adliye mahkemesince bozma ilamına uyularak, davacının genel kurula katılma hakkının davalı tarafından yasaya ve yönetmeliğe aykırı olarak keyfi bir şekilde engellendiği, TTK'nın 446/1.b maddesi uyarınca davacıların iptal davası açma haklarının olduğu, bozma ilamında belirtildiği üzere dava konusu genel kurul toplantısında alınan tüm kararların ayrı ayrı değerlendirildiği, davacının toplantıya katılmamasının sonuca etkili olduğu kararların iptalinin gerektiği, ayrıca TTK'nın 436/2. maddesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinin, kendilerinin ve diğer yöneticilerin ibralarında oy kullanamayacaklarının hükme bağlandığı, buradaki oydan yoksunluğun, sadece yönetim kurulu üyesi ya da yöneticisi olan ortaklara getirilmiş olduğu ve yorum yoluyla genişletilemeyeceği, bu hükme aykırı alınan ibra kararlarının da iptalinin gerektiği, diğer kararlar yönünden ise davacının toplantıya katılmamasının sonuca etkili olmadığı, esas sözleşme, kanun ve dürüstlük kuralına aykırılığın da bulunmadığı, bu nedenle bu hükümler yönünden iptal sonucunun oluşmadığı gerekçesiyle [...] karar verilmiş[esi]" yolundaki kararı onamıştır (Bkz. Y.11.HD, T. 29.3.2021, E. 2020/5626, K. 2021/3041) (Lexpera) (Erişim Tarihi: 28.09.2022).

aykırılığın tek başına genel kurul kararının iptalini sağlayamayacağı yolunda kararları mevcuttur. Buna göre, usule aykırı çağrıyla toplanan genel kurulda alınan kararların iptaline karar verilebilmesi için bu kararların ayrıca kanuna veya esas sözleşmeye yahut dürüstlük kuralına aykırılığının da ispatlanmış olması gerekir⁶³. Yargıtay'ın bu yöndeki kararları, çağrı usulüne ilişkin kanun ve esas sözleşme hükümlerine aykırılığı yaptırımsız hâle düşürmektedir⁶⁴.

Çağrının usulüne göre yapılmaması veya gündemin gereği gibi ilân edilmemesi yahut toplantıya katılmasına veya oy kullanmasına haksız bir şekilde izin verilmemesi durumunda nama yazılı payların sahiplerinin TTK m. 421.6'daki olanaktan ilgili kararlara olumsuz oy vermiş olmaları şartı aranmaksızın faydalanabileceklerinin savunulabilmesi gerçekten de güçtür. Zira TTK m. 421.6'nın söz konusu imkânı açıkça olumsuz oy vermiş pay sahiplerine tanıyan lafzı buna engel teşkil eder. Ancak yukarıda açıklanan sebeplerle *de lege ferenda* anılan hâllerde nama yazılı payların sahiplerine olumsuz oy vermiş olma şartı aranmaksızın TTK m. 421.6'daki imkândan yararlanabilme hakkı tanınması yerinde olurdu. Nitekim SerPK m. 24.1'de, SerPK m. 23'te sayılan önemli nitelikteki işlemlere ilişkin toplantıya katılıp olumsuz oy kullanan, hatta muhalefeti tutanağa kaydettiren pay sahiplerine ayrılma hakkı tanınmıştır. Şirkete de bunların paylarını satın alma yükümlülüğü getirilmiştir. Hükmün

⁶³ 6762 sayılı TTK dönemine ait olanlar için bkz. Y.11.HD, T.22.10.1996, E.1996/6988, K.1996/7163; Y.11.HD, T.23.5.1997, E.1997/1583, K.1997/3686; Y.11.HD, T.1.6.1998, E.1998/2468, K.1998/4079; Y.11.HD, T.19.12.2000, E.2000/8343, K.2000/10301; Y.11.HD, T.19.3.2002, E.2001/10204, K.2002/2499 (www.kazanci.com.tr) (Erişim Tarihi: 29.03.2021). 6102 sayılı TTK döneminde aynı yönde bkz. Y.11.HD, T. 28.9.2017, E. 2016/5401, K. 2017/4832; Y.11.HD, T.22.9.2016, E.2015/15396, K. 2016/7426 (www.kazanci.com.tr) (Erişim Tarihi: 28.09.2022). İkinci kararın ilgili kısmı şu şekildedir: “[...] Davacıya usulüne uygun bir toplantı çağrısının yapılmaması ve davacının bu sebeple genel kurul toplantısına katılmamış olması davacıya bu toplantıda alınan kararlara karşı muhalefet şerhi koyma şartı aranmaksızın dava açma hakkı verir ise de bu durum tek başına alınan kararların iptalini gerektirmez. **Usulsüz çağrıya dayanılarak açılan iptal davalarında toplantıda alınan kararların iptaline karar verilmesi ancak alınan kararların kanun, anasözleşme ve iyiniyet kurallarına aykırılığının tespiti halinde mümkündür.**”

⁶⁴ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 114-115. Yaptırımsız kılması neticesinde çağrı usulüne aykırılıkların süreklilik arz ettiği durumlarda TTK m. 531 anlamında haklı sebebin söz konusu olabileceği yönünde bkz. İLBASMIŞ HIZLISOY, Özlem, Anonim Şirketin Haklı Sebep Feshi, Ankara, 2016, s. 133-134.

ikinci fıkrasında ise isabetli şekilde pay sahibinin önemli nitelikteki işlemlere ilişkin *toplantıya katılmasına veya oy kullanmasına haksız bir şekilde müsaade edilmemesi yahut genel kurul toplantısına çağrının usulüne uygun şekilde yapılmaması veya gündemin gereğince ilan edilmemesi* durumlarında, genel kurul kararlarına muhalif kalma ve muhalefet şerhini toplantı tutanağına geçirtme koşulu aranmaksızın birinci fıkranın uygulanacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, benzer şekilde nama yazılı pay sahiplerinin *geçerli bir mazereti* nedeniyle toplantıya katılamaması durumunda TTK m. 421.6'daki imkândan yararlanıp yararlanamayacağı sorusuna da olumlu yanıt verebilmek mümkün görünmemektedir. Zira hükmün lafzı bu durumu da kapsam dışı bırakmaktadır.

Karara olumsuz oy veren pay sahiplerinin TTK m. 421.6'daki olaktan yararlanabilmeleri için ayrıca muhalefetlerini toplantı tutanağına geçirtmiş olmaları şartının aranıp aranmayacağı sorusuna öğretilen olumsuz yanıt verilmektedir. Zira TTK m. 421.6'da, TTK m. 446.1.a'dan farklı olarak muhalefetin tutanağa geçirtilmesi zorunluluğundan bahsedilmemiştir⁶⁵. Buna göre hangi pay sahiplerinin olumsuz oy vermiş olduğu anlaşılabilir muhalefetin toplantı tutanağına geçirtilmiş olması şartı aranmayacaktır⁶⁶. Gerçekten de hükmün lafzı bu sonucu desteklemektedir. Ayrıca TTK m. 421.6'nın bu hususta TTK m. 202.2, m. 399.5 ve SerPK m. 24.1, c. 1'den de farklı kaleme alınmış olması da anılan görüşe dayanak olarak gösterilebilir. Şöyle ki TTK m. 421.6'dan farklı olarak TTK m. 202.2, m. 399.5 ve SerPK m. 24.1, c. 1 hükümlerinde öngörülen hakların kullanılabilmesi için de sadece olumsuz oy verilmiş olmasından değil ayrıca muhalefetin toplantı tutanağına geçirtilmiş olmasından söz edilmiştir⁶⁷.

Öte yandan çok pay sahipli şirketlerde muhalefetin toplantı tutanağına geçirtilmesinin pay devir serbestisinden yararlanma hakkının varlığının ispatı açısından gerekli olabileceğine işaret edilmiştir⁶⁸. Muha-

⁶⁵ YÜKSEL, s. 176, dpn. 81.

⁶⁶ YÜKSEL, s. 176, dpn. 81.

⁶⁷ Bu hususta ayrıca bkz. ve karş. "olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş" ortaklardan söz eden TTK m. 192.1 hükmü.

⁶⁸ YÜKSEL, s. 176, dpn. 81.

lefetin toplantı tutanağına geçirilmiş olmasının ispat açısından kolaylık sağlayacağı hususunda bir tereddüt söz konusu değildir. Ancak bağlı nama yazılı payın sahibi olumsuz oy kullandığını başka bir şekilde ispat edebiliyorsa payını altı ay süresince serbestçe devredebilecektir.

III. TTK M. 421.6'DAKİ DURUMLARDA GEÇİCİ OLARAK ETKİSİZ HÂLE GELEN PAYLARIN DEVREDİLEBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN KISITLAMALAR

TTK m. 421.6'nın gerekçesinde ve öğretide⁶⁹ belirtildiği gibi, “*payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı [olmama]*” ifadesindeki pay devri kısıtlamalarına kanuni bağlam dâhil değildir. Açık deyişle hükümde yer alan durumlarda kanuni bağlam etkisiz hâle gelmez. Bu sonuca, aksinin kabulünün sermayenin korunması ilkesine aykırılık teşkil edeceği gerekçesiyle varılmaktadır⁷⁰. Kanuni bağlamın etkisiz hâle geleceği tek istisnaya kanuni bağlamı düzenleyen TTK m. 491'de yer verilmiş olmasının da varılan bu sonucu desteklediği kanaatindeyiz. Nitekim mehaz İsvBK m. 704.3'te açıkça payların devredilebilirliği ile ilgili *esas sözleşmesel* sınırlamalarla bağlı olmamadan bahsedilmiştir⁷¹.

Öte yandan TTK m. 421.6'daki durumlarda geçici olarak etkisiz hâle gelen pay devri kısıtlamalarını, borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların devri ve borsaya kote edilmiş nama yazılı payların devri açısından ayrı ayrı incelemek gerekir. Zira iki tür nama yazılı paylar bakımından söz konusu olabilecek payların devredilebilirliğine ilişkin kısıtlamalar farklıdır.

A. Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Payların Devrinde

Şirketin, TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahiplerine, altı ay süresince, *esas sözleşmede belirlenmiş önemli bir sebebi ileri sürerek pay devrine onay*

⁶⁹ ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2019, s. 623; SEVİ, s. 292.

⁷⁰ ŞENER, s. 623.

⁷¹ İsvBK m. 704.3 çerçevesinde kanuni devir sınırlamalarının değil, esas sözleşmesel devir sınırlamalarının etkisiz hâle geleceği yönünde bkz. KLÄY, Hanspeter, Die Vinkulierung, Theorie und Praxis im neuen Aktienrecht, Basel und Frankfurt am Main, 1997, s. 347-348, özellikle 348 dpn. 97; DUBS/TRUFFER, Art. 704 N. 20; TANNER, Art. 704 N. 112.

istemini reddedemeyeceği (bkz. TTK m. 493.1) hususunda bir tereddüt yoktur. Yine şirketin TTK m. 421.6'daki kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahiplerinden *paylarını devralanı, bu payları kendi ad ve hesabına aldığına açıklamaya zorlayamayacağı* da tartışmadan uzaktır. Dolayısıyla bu durumda *şirket devralanın açıklamadığı gerekçesiyle devrin pay defterine kaydını da reddedemeyecektir* (bkz. TTK m. 493.3). Zira bu hâl, esas sözleşmesel bir bağlam olmanın ötesinde esas sözleşmeyle öngörülen bağlam hükümlerinin dolanılmasını önlemeye yönelik bir tedbir olarak gündeme gelir⁷². Esas sözleşmede öngörülen bağlam hükümlerinin etkisiz hâle geldiği bir durumda bunların korunmasını sağlayan tedbire de ihtiyaç kalmaz.

Burada asıl tereddüt uyandırabilecek husus, TTK m. 421.6'daki durumlarda şirketin alım teklifinde bulunarak [*kaçış klozuna (escape clause)* başvurarak] pay devrine onay istemini reddetme hakkının (bkz. TTK m. 493.1) mevcut olup olmadığıdır⁷³. Açık deyişle şirket, TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahiplerine paylarını gerçek değeriyle almayı teklif ederek pay devrine onay istemini reddedebilecek midir?

Öğretide bir görüş amaçsal yorumla bu soruyu olumlu yanıtlamaktadır⁷⁴. Buna göre alım teklifinde bulunma hakkı payların devrini engellemeye yönelmez, pay sahibinin paylarını gerçek değeri üzerinden satarak şirketten ayrılabilmesine imkân tanır, dolayısıyla payların devredilebilirliğini sağlar⁷⁵. Anılan görüş taraftarlarından *Uzel*, ayrıca me-

⁷² TTK m. 493.3'teki ret sebebinin birinci ve ikinci fıkrada düzenlenen ret sebeplerinin dolanılmasına engel olmak için öngörülmüş olduğu hususunda bkz. CENKÇİ, Esra, "Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Payların Devrinde Kaçış Klozuna Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması", İstanbul Hukuk Mecmuası, 79 (2), 2021, s. 384 dpn. 13.

⁷³ İsviçre hukukunda, mehaz İsvBK m. 704.3'ün kapsamına giren durumlarda devre ilişkin zorlaştırmaların etkisizleşeceği, borsaya kote olsun veya olmasın nama yazılı payları edinenin tanınması gerektiği, ancak şirketin -TTK m. 493.1'in mehazı olan İsvBK m. 685b.1'deki devralma hakkını kullanabilmesinin mümkün olup olmadığı hususunun ihtilafı olduğu yönünde bkz. FORSTMOSER, Peter/MEIER-HAYOZ, Arthur/NOBEL, Peter, Schweizerisches Aktienrecht, Bern, 1996, § 44, N. 257, dpn. 106.

⁷⁴ UZEL, s. 147-148; AKIN, s. 247.

⁷⁵ UZEL, s. 147; AKIN, 247.

haz İsvBK m. 704.3'te esas sözleşmesel bağlamın uygulanmayacağına düzenlenmiş olmasını görüşüne dayanak olarak göstermektedir⁷⁶.

Karşı görüşe göre, “*payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı değildirler*” ifadesi nedeniyle, şirket hükümdeki kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahiplerinin pay devrine onay istemlerini altı ay süresince alım teklifinde bulunarak reddedemez⁷⁷. Bu görüşün en temel gerekçelerinden biri, *kaçış klozunun* esas sözleşmesel bağlamın bir uzantısı olması ve esas sözleşmede düzenlenen pay devri sınırlamalarının uygulanabilir olması şartıyla ileri sürülebilmesidir. Buna göre, esas sözleşmede düzenlenen önemli sebepler etkisizleştiği takdirde payların esas sözleşmede herhangi bir sınırlama öngörülmemişçesine serbestçe devredilebilmesi gerekir⁷⁸. Birinci görüş taraftarlarının şirketin alım teklifinde bulunarak onay istemini reddetmesinin payların devredilebilirliğini sağlayan niteliği nedeniyle devir serbestisine zarar vermeyeceği iddiasına karşı ise şunlar ileri sürülmektedir. TTK m. 421.6'daki “*payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı [olmama]*” ifadesinden, paylarının sözleşmenin tarafını ve içeriğini serbestçe belirlemek suretiyle devredebilmesi gerektiği sonucuna varılabilir⁷⁹. TTK m. 421.6'da öngörülen durumlarda bu hâl sebep olan çoğunluk pay sahiplerinin lehine olacak şekilde paylarını devreden pay sahiplerini gerçek değere mecbur kılmanın haklı olduğunu söylemek güçtür. Zira *kaçış klozuna* başvurulduğunda satış bedeli hususundaki uyuşmazlıklarda satış bedeli gerçek değer⁸⁰ olarak belirlenecektir (TTK

⁷⁶ UZEL, s. 147. Diğer taraftan yazar, İsvBK m. 704.3 hükmünün bu şekilde kaleme alınış sebebinin kanuni bağlamı istisna tutmak olduğunun savunulabileceğine de işaret etmektedir (s. 147).

⁷⁷ YÜKSEL, s. 176-177. Keza -TTK m. 421.6'nun mehazı olan- İsvBK m. 704.3 gereğince hükümde yer alan kararlara olumlu oy vermemiş nama yazılı payların sahiplerinin hükümde belirtilen altı ay süresince payların devredilebilirliği hakkındaki sınırlamalarla bağlı olmayacağı, dolayısıyla her türlü bağlam rejiminden bağımsız şekilde paylarını serbestçe devredebileceği (her türlü bağlam rejiminin etkisiz hâle geleceği) yönünde bkz. MÜLLER, Roland/LİPP, Lorenz/PLÜSS, Andrian, “Minderheitenschutz im schweizerischen Aktienrecht”, AJP/PJA 5/2011, s. 593.

⁷⁸ YÜKSEL, s. 177.

⁷⁹ YÜKSEL, s. 177.

⁸⁰ Gerçek değer tasfiye değerini değil şirketin devam eden bir işletme olarak değerini ifade ettiği, dolayısıyla anılan değer belirlenmesinde şirketin net aktif değerinin yanı sıra işletmenin verimlilik değerinin de hesaba katılması gerektiği yönünde

m. 493.5 ve 6). Bu da pay sahibi için uygun olmayabilecektir⁸¹.

Öte yandan, birinci görüşü savunan yazarlardan *Akın*, üçüncü kişinin iyi niyetli pay alım önerisinin payın gerçek değerinden yüksek olduğu durumlarda şirketin (veya diğer pay sahiplerinin) bu daha yüksek olan tutarı ödemesinin isabetli olacağını ileri sürmektedir⁸². Yazara göre, şirketten ayrılmak isteyen pay sahibinin menfaatinin en iyi şekilde korunması adına *kaçış klozunun* gerçek değerden yüksek bir değerle kullanılabilmesine olanak tanınabilmelidir. Zira TTK m. 421.6'da anılan hâllerde bağlam çoğunluk pay sahiplerince alınan kararlar etkisiz hâle gelmiştir⁸³. *Yüksel* ise bu görüşün uyuşmazlık durumunda mahkemenin de üçüncü kişinin söz konusu fiyat teklifini esas alıp almayacağı konusunda suskun kaldığına işaret etmektedir. Yazar TTK m. 421.6 geniş yorumlanmak istenirken TTK m. 493.1 ve 5'in *contra legem* yorumlanmasının isabetli olmadığı düşüncesindedir⁸⁴. Bu hususta *Yüksel*'e katıldığımızı belirterek üçüncü kişinin fiyat teklifinin gerçek değerden yüksek olduğu durumlarda şirketin bu tutarı ödemesinin şirkete önemli bir yük getirebileceği hususuna da dikkat çekmek isteriz. Diğer taraftan, bu durum kötüye kullanılmaya da müsaittir. Üçüncü kişinin fiyat teklifinin gerçek değerden yüksek olduğu durumlarda bu teklifin dürüstlük kuralına uygun olup olmadığının tespiti güçtür. Nitekim şirketin gerçek değer üzerinde ödeme yapmasını sağlamak amacıyla gerçek niyeti bu olmadığı hâlde paylara gerçek değer üzerinde fiyat teklif edenler olabileceği de göz ardı edilmemelidir⁸⁵.

Kanaatimizce de şirketin hükümde yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahiplerinin pay devrine onay istemlerini altı ay süresince alım teklifinde bulunarak reddedebilmesi mümkün değildir. Zira borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların devrinde esas sözleşmesel bağlamın etkisiz hâle geldiği diğer

---

bkz. ERDEM, H. Ercüment, "Nama Yazılı Hisse Senetlerine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yeni TTK'nın Çözümleri", Türk Ticaret Kanunu ile İlgili Makaleler (2009-2016), İstanbul, 2017, s. 296.

⁸¹ YÜKSEL, s. 177.

⁸² AKIN, s. 247.

⁸³ AKIN, s. 247.

⁸⁴ YÜKSEL, s. 177, dpn. 88.

⁸⁵ Bu hususta ayrıca bkz. YÜKSEL, s. 205-206 ve AKIN, s. 94-95.

bir durumu düzenleyen TTK m. 493.4'ün kaleme alınış şekli TTK m. 421.6'den farklılık arz etmektedir. Şöyle ki TTK m. 493.4'te, borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların *miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri yahut cebri icra* gereği edinilmiş oldukları takdirde şirketin payları iktisap eden kişiye sadece paylarını gerçek değerleriyle almayı teklif ederek onay vermeyi reddedebileceği düzenlenmiştir. Diğer bir deyişle, hükümde anılan hâllerde esasen pay devri sınırlamalarının etkisiz hâle geleceği kabul edilirken şirketin alım teklifinde bulunarak pay devrine onay istemini reddetme hakkı saklı tutulmuştur. TTK m. 421.6'da ise şirketin alım teklifinde bulunma hakkı istisna tutulmaksızın *"payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı değildirler"* ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca kaçış klotunun düzenlendiği 493. madde hükmünün *"II – Esas sözleşmeyle sınırlama"* üst başlığı altında düzenlenmiş olması kaçış klotunun da bir pay devri sınırlaması olduğunu gösterir⁸⁶. Gerçekten de şirket bu yola başvurduğunda pay sahibinin önünde iki seçenek vardır: Ya şirketin önerdiği kişiyle ve şirketin -payın gerçek değerinden aşağı olmamak şartıyla- önerdiği bedelle payını devretmek yahut pay devrinden vazgeçmek. Dolayısıyla bu yola başvurulmuş olması pay sahibinin payını dilediği kişiye ve dilediği bedelle devretme hakkını elinden alarak payın devri açısından bir sınırlama teşkil etmektedir⁸⁷.

Bu noktada ele alınması gereken ikinci bir sorun ise esas sözleşmeye şirketin, TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahiplerinin pay devirlerine altı ay süresince alım teklifinde bulunarak onay vermeyi reddedebileceği yolunda bir hükmün konulmasının mümkün olup olmadığıdır. Yukarıda bahsi geçen birinci görüşü savunan yazarlar, bu konuda TTK'de bir açıklığın olmaması karşısında esas sözleşmeye bu yönde bir hükmün konulmasının mümkün ve faydalı olacağı düşüncesindedirler⁸⁸. TTK m. 421.6'nın emredici nitelikte olduğu gerekçesiyle, bu yönde

⁸⁶ Bu düzenleme şeklinin kaçış klotunun bir pay devri sınırlaması olduğunu gösterdiği hususunda bkz. CENKÇİ, s. 396.

⁸⁷ Kaçış klotunun bu yönü hakkında bkz. CENKÇİ, s. 396.

⁸⁸ UZEL, s. 148; AKIN, s. 247.

öngörülecek bir esas sözleşme hükmünün TTK m. 493.7'ye aykırılığı nedeniyle geçersiz olacağı fikrindeyiz.

B. Borsaya Kote Edilmiş Nama Yazılı Payların Devrinde

Daha önce de belirtildiği gibi, TTK m. 421.6 hükmü sadece borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların sahipleri bakımından değil, borsaya kote edilmiş nama yazılı payların sahipleri için de geçerlidir. Dolayısıyla *esas sözleşmesinde edinilebilecek nama yazılı paylara ilişkin edinenin pay sahibi olarak tanınacağı sermayenin belli bir yüzdesi şeklinde belirlenmiş bir edinim üst sınırı öngörülmüş ve bu üst sınır aşılmış* bile olsa, şirket TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy veren pay sahiplerinin paylarını iktisap eden bir kişiyi altı ay süresince pay sahibi olarak tanımayı reddedemeyecektir (bkz. TTK m. 495.1). Dolayısıyla bu durumda anılan kişi pay defterine tam bir pay sahibi⁸⁹ olarak kaydedilmelidir⁹⁰. Yine şirket, altı ay süresince TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahiplerinin borsaya kote edilmiş paylarını *devralan payları kendi adına ve hesabına aldığını açıklamaya zorlayamayacaktır*. Dolayısıyla, şirket *devralanın açıklamadığı gerekçesiyle devrin pay defterine kaydını reddedemeyecektir* (bkz. TTK m. 495.2).

Buraya kadar anlatılanlar ve özellikle borsaya kote edilmiş nama yazılı payların devrinde hakların geçişini düzenleyen TTK m. 497 hükmü göz önünde tutulduğu takdirde şu sonuca varılabilir: TTK m. 421.6'da geçen *“payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı [olmama]”* ifadesi, *pay devrinin pay defterine kaydına ilişkin kısıtlamalarla bağlı olmama*, diğer bir deyişle *paylarını devrettiği kişinin tam bir pay sahibi olarak tanınması veya pay defterine tam bir pay sahibi olarak kaydedilmesi gereği* şeklinde anlaşılmalıdır. Hükmün *de lege ferenda* bu yönde değiştirilmesi gerektiği söylenebilir⁹¹.

⁸⁹ Öğretide “vollaktionär” ifadesi yerine “yetkin pay sahibi” terimi de kullanılmaktadır (bkz. BOZKURT, s. 161 dpn. 578).

⁹⁰ UZEL, s. 148.

⁹¹ Benzer yönde İsviçre öğretisinde, İsvBK m. 704.3'te geçen *payların devredilebilirliği ile ilgili esas sözleşmesel sınırlamalarla bağlı olmama* ifadesinin, devir sınırlamaları değil de nama yazılı payların edinilmesinden sonra hakların kullanımına ilişkin sınırlamalar öngören (İsvBK m. 685 f.) 1991 yılındaki revizyondan sonra da değiştirilmeden aynen muhafaza edilmesinin eleştirisi için bkz. DAENİKER, Daniel, One share, one vote – Bedeutung der Debatte für die M&A-Praxis/I.-III., Mergers & Acquisiti-

Bu noktada ayrıca şirketin alım teklifinde bulunarak pay devrine onay istemini reddetme hakkının TTK m. 493.1 gereğince sadece borsaya kote edilmemiş nama yazılı payların devrinde söz konusu olduğunu yeniden hatırlatmak gerekir. Dolayısıyla TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmiş nama yazılı payların sahiplerinin pay devirlerini şirketin alım teklifinde bulunarak reddetme hakkı olup olmadığı hususunda bir tartışma da yoktur. Şirketin alım teklifinde bulunarak TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmiş nama yazılı payların sahiplerinin pay devirlerini reddetme imkânı yoktur⁹².

Öğretide, TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahiplerinin paylarının (TTK m. 379'da öngörülen şirket net aktifine ilişkin koşula uyulmak şartıyla) şirket tarafından, (bu şartın yerine getirilmesinin mümkün olmaması durumunda) diğer pay sahipleri tarafından gerçek değeri üzerinden satın alınması zorunluluğunun kanun hükmü ile getirilmesi önerilmektedir. Zira anılan payları hükümde belirtilen altı aylık sürede devralmak isteyen olmadığı takdirde bunların devri zor olacaktır⁹³. Bu öneriye karşı çıkan *Bozkurt*, bu yönde bir kanun hükmünün sözleşme özgürlüğünü sırf bu durumdaki pay sahiplerini korumak amacıyla ölçüsüz biçimde sınırlandıracağı düşüncesindedir⁹⁴.

---

ons XV (Hrsg. TSCHÄNİ, Rudolf), 2013, s. 154-155. Daha önce de değinildiği gibi *Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel*, şirketin İsvBK m. 685b.1'deki devralma hakkını kullanabilmesinin mümkün olup olmadığı hususunun tartışmalı olduğuna işaret etmekle birlikte, İsvBK m. 704.3'teki durumlarda *devre ilişkin zorlaştırmaların etkisizleşmesinden*, borsaya kote olsun veya olmasın *nama yazılı payları edinenin tanınması gereğinden* bahsetmektedir (FORSTMOSER/MEIER-HAYOZ/NOBEL, § 44, N. 257, dpn. 106).

⁹² UZEL, s. 148.

⁹³ UZEL, s. 148-149. Benzer yönde bkz. MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 8. Baskı, İstanbul, 2016, s. 242. Yazar bu husustaki düşüncesini şu şekilde ifade etmektedir: "Mâdem, bir kısım paysahiplerine ya anasözleşme değişikliğini içlerine sindirme veya paylarını devredip gitme seçeneklerinden başka bir seçenek bırakılmıyor, o zaman hiç olmazsa, anasözleşme değişikliğine olumlu oy veren paysahiplerine, hisselerini üç ay içinde elden çıkarmak isteyen paysahiplerinin paylarını rayiç değer üzerinden satınalma yükümlülüğünün getirilmesi ve yapılan sözleşme değişikliğinin yürürlüğe girmesinin pay bedellerinin nakden ve tamamen ödenmesi şartına bağlanması daha doğru olmaz mıydı?!" (MOROĞLU, Değerlendirme, s. 242).

⁹⁴ BOZKURT, s. 44 dpn. 159.

Öncelikle bu konuda iltibasa mahal vermemek açısından, sermaye piyasası mevzuatı ile halka açık anonim şirketlerde satın alma zorunluluğunun zaten söz konusu olduğu konumuzla bağlantılı durumu hatırlatmakta fayda olduğu düşüncesindeyiz. Daha önce de değinildiği üzere, halka açık anonim şirketlerde imtiyaz oluşturulması yahut mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirilmesi durumunda anılan karara olumsuz oy vermiş pay sahiplerine (SerPK m. 24.2'deki durumlardan biri mevcut değilse muhalefetlerini de tutanağa geçirtmeleri şartıyla) ayrılma hakkı tanınmıştır. Şirkete de bu pay sahiplerinin paylarını istemleri üzerine adil bir bedel üzerinden satın alma yükümlülüğü getirilmiştir (bkz. SerPK m. 23.1 ve m. 24.1)⁹⁵. Yukarıda da ele alındığı gibi TTK m. 421.6 hükmü sadece borsaya kote edilmemiş nama yazılı paylar bakımından değil, borsaya kote edilmiş nama yazılı paylar için de geçerlidir. Dolayısıyla gerek halka açık olmayan gerekse halka açık olan anonim şirketlerde TTK m. 421.6'da sayılan kararlara olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahipleri altı aylık süre boyunca pay devri sınırlamalarıyla bağlı olmayacaktır. Ancak halka açık anonim şirketlerde, imtiyaz oluşturulması durumunda anılan karara muhalif nama yazılı payların sahipleri, TTK m. 421.6'daki geçici devir serbestisinden yararlanmaya belki hiç ihtiyaç bile duymayabileceklerdir. Zira bu durumda sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde kendilerine ayrılma hakkı tanınmış, şirkete de bunların paylarını satın alma yükümlülüğü getirilmiştir.

Hâl böyleyken, TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş nama yazılı payların sahiplerinin paylarının şirket tarafından satın alınması zorunluluğunun kanun hükmü ile getirilmesi önerisine sıcak bakmamaktayız. Şirketin satın alma yükümlüğünün sadece halka açık anonim şirketler bakımından ve sermaye piyasası mevzuatında hâlihazırda öngörülmüş olan yukarıda değinilen kapsamda kalması gerektiği düşüncesini taşımaktayız.

⁹⁵ Ancak hatırlatma fayda vardır ki, II-23.3 sayılı Tebliğ m. 16.1.b'de mevcut imtiyazların bedelsiz olarak kaldırılması yahut konu veya kapsam bakımından daraltılmasının önemli nitelikteki işlemlerden olduğu kabul edilmekle birlikte, söz konusu işlemlerde II-23.3 sayılı Tebliğ hükümleri çerçevesinde ayrılma hakkının kullanılmasında yükümlülüğünden muafiyet tanınabileceği hükme bağlanmıştır.

SONUÇ

Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması kararı, TTK m. 421.6'nın metninde sayılmamış olması nedeniyle hükmün gerekçesine de uygun şekilde hükmün uygulanmasını gerektirecek bir durum olarak kabul edilemez. Pay devri sınırlaması getirilmesinin amacı ve işlevselliği dikkate alındığında bu tercihin isabetli olduğu söylenebilir.

TTK m. 421.6'nın uygulama alanına giren genel kurul kararlarının kapsamı bağlamında, mevcut imtiyazları genişleten veya daraltan yahut kaldıran kararların hükmün kapsamında olmadığı görüşünderiz. Zira hükmün lafzı ve TTK m. 421.3'ün gerekçesindeki ifadeler bu sonucu desteklemektedir. Öte yandan *de lege ferenda* TTK m. 421.6'da *imtiyaz oluşturulmasının yanında mevcut imtiyazların genişletilmesinin* de hükmün kapsamına dâhil edilmesinin isabetli olacağı kanaatindeyiz. Tasfiyeden dönme kararının ise TTK m. 421.6'nın kapsamında olduğu düşüncesini taşımaktayız.

İşletme konusunun genişletilerek ek faaliyetlere başlanması veya işletme konusunun daraltılması bazen tamamen değiştirilmesinden bile daha fazla riskin üstlenilmesine sebep olabilir. Ancak TTK m. 421.6'nın lafzı ve TTK m. 421.3'ün gerekçesindeki ifadeler dikkate alındığında, bu hâllerin hükmün uygulama alanına dâhil olduğunu söylemek zordur. Öte yandan *de lege ferenda* anılan kararların TTK m. 421.6'nın uygulanmasını gerektiren durumlar olarak belirlenmesi gerekirdi. Uygulama alanı bahsi geçen kararları da kapsayacak şekilde (daha geniş) çizilen İsvBK m. 704.3'ün bu açıdan yerinde olduğu kanaatindeyiz. Mevcut işletme konusunun bırakılarak ona çok yakın yeni bir konuya geçilmesinin TTK m. 421.6'nın uygulanmasını gerektirecek bir karar olup olmadığı sorusuna ise olumlu yanıt verilmelidir.

TTK m. 421.6'nın lafzı dikkate alındığında madde metninde kullanılan "*olumsuz oy vermiş*" ibaresi nedeniyle toplantıya iştirak etmemiş olanlar payların devredilebilirliğine ilişkin kısıtlamalarla bağlı kalacaklardır. Ancak *toplantıya katılmasına haksız bir şekilde izin verilmemesi veya genel kurul toplantısına çağrının usulüne göre yapılmaması veya gündemin gereğince ilân edilmemesi nedeniyle toplantıya katılmamış yahut oy kullanmasına haksız bir şekilde izin verilmemesi nedeniyle oy kullanamamış* pay sahip-

lerinin TTK m. 421.6'daki imkândan yararlanamamalarının adil olmadığı düşüncesindeyiz. Bu nedenle *de lege ferenda* (SerPK m. 24.2'ye benzer şekilde) anılan durumdaki nama yazılı pay sahiplerine bu olanaktan faydalanabilme imkânın tanınması gerektiği kanaatindeyiz. Öte yandan, nama yazılı payların sahiplerinin TTK m. 421.6'daki olanaktan faydalanabilmeleri için ayrıca muhalefetlerini toplantı tutanağına geçirtmiş olmaları gerekmecektir. Burada önemli olan söz konusu pay sahiplerinin olumsuz oy verdiklerini bir şekilde ispat edebilmeleridir. Zira TTK m. 421.6'da sadece olumsuz oy verilmiş olunmasından bahsedilmiştir.

TTK m. 421.6'daki "*payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı [olmama]*" ifadesinin anlamının belirlenmesi ile ilgili olarak ise, bu ibaredeki kısıtlamalara kanuni bağlamın dâhil olmadığı konusunda bir tereddüt yoktur. TTK m. 421.6'daki durumlarda şirketin alım teklifinde bulunarak pay devrine onay istemini reddetme imkânının mevcut olup olmadığı hususu ise tartışmalıdır. Bunun mümkün olmadığı görüşünderiz. Zira bu imkânın saklı tutulması amaçlansaydı, TTK m. 421.6'nun düzenlenişi TTK m. 493.4 hükmüne benzer şekilde olurdu. Yine, şirketin alım teklifinde bulunma hakkını düzenleyen TTK m. 493'ün "*II – Esas sözleşmeyle sınırlama*" üst başlığı altında yer alması, bu imkânın da esasen bir pay devri sınırlaması olduğunu gösterir.

TTK m. 421.6'daki durumlarda şirketin alım teklifinde bulunarak onay vermeyi reddedebileceği yolunda bir hükmün esas sözleşme değişikliği yoluyla getirilebilmesinin mümkün olup olmadığı sorusuna olumsuz yanıt vermekteyiz. TTK m. 421.6'nın emredici nitelikte olması karşısında, bu yönde bir esas sözleşme hükmü TTK m. 493.7'ye aykırı, dolayısıyla da geçersiz olacaktır.

Ayrıca borsaya kote edilmiş nama yazılı payların devrinde haklarının geçişine ilişkin TTK m. 497 çerçevesinde, TTK m. 421.6'daki "*payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı [olmama]*" ifadesiyle *pay devrinin pay defterine kaydına ilişkin kısıtlamalarla bağlı olmama*, farklı bir deyişle *paylarını devrettiği kişinin tam bir pay sahibi olarak tanınması* veya *pay defterine tam bir pay sahibi olarak kaydedilmesi* gereğinin kastedildiği söylenebilir. Hükmün *de lege ferenda* bu şekilde değiştirilmesi gerektiği düşünülebilir.

Öte yandan, TTK m. 421.6'da yer alan kararlara olumsuz oy vermiş borsaya kote edilmiş nama yazılı payların sahiplerinin pay devirlerini şirketin alım teklifinde bulunarak reddetme imkânı olmadığı hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Zira borsaya kote edilmiş nama yazılı payların devrinde şirketin alım teklifinde bulunarak pay devrini reddetme olanağı zaten yoktur.

Nihayet işletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulması kararlarına olumsuz oy kullanmış nama yazılı payların sahiplerinin paylarının altı ay süresince şirketçe satın alınması mecburiyetinin kanun hükmü ile getirilmesi yönündeki öneriye olumlu bakmamaktayız. Şirketin satın alma yükümlüğünün sadece halka açık şirketler açısından sermaye piyasası mevzuatında hâlihazırda öngörülmüş olan kapsamda kalması gerektiği görüşündeyiz.

KAYNAKLAR

- AKIN, Murat Yusuf, Anonim Ortaklıkta Bağlı Nama Yazılı Hisseler, Birinci Baskıdan Tıpkı Baskı, İstanbul, 2014.
- AL KILIÇ, Şengül, Anonim Şirketlerde Tasfiyeden Dönme, Ankara, 2017.
- ALTAY, S. Anlam, "Türk ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Esas Sözleşmesel Bağlam", İsviçre Borçlar Kanunu'nun İktibasının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku'nun Türk Ticaret Hukuku'na Etkileri, İstanbul, 2009, s. 563-637.
- BİLGE, Mehmet Emin, "Anonim Şirketin Sona Ermesi ve Tasfiyesi", EÜHFD, C. XVI, S. 3-4 (2012), s. 261-294.
- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Şirketler Hukuku Dersleri, Bursa, 2020.
- BOZKURT, Tamer, Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Sınırlandırılması (Bağlam) -Die Vinkulierung, İstanbul, 2016.
- CENKÇİ, Esra, "Borsaya Kote Edilmemiş Nama Yazılı Payların Devrinde Kaçış Kızuna Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması", İstanbul Hukuk Mecmuası, 79 (2), 2021, s. 379-408.
- DAENİKER, Daniel, One share, one vote – Bedeutung der Debatte für die M&A-Praxis/I.-III., Mergers & Acquisitions XV (Hrsg. TSCHÄNİ, Rudolf), 2013.
- DUBS, Dieter/TRUFFER, Roland, Basler Kommentar, Obligationenrecht II, Art. 530-964 OR inkl. Schlussbestimmungen (Honsel/Vogt/Watter), 5. Auflage, Basel, 2016.
- ERDEM, H. Ercüment, "Nama Yazılı Hisse Senetlerine İlişkin Olarak Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yeni TTK'nın Çözümleri", Türk Ticaret Kanunu ile İlgili Makaleler (2009-2016), İstanbul, 2017, s. 269-304.
- FORSTMOSER, Peter/MEIER-HAYOZ, Arthur/NOBEL, Peter, Schweizerisches Aktienrecht, Bern, 1996.
- İLBASMIŞ HIZLISOY, Özlem, Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi, Ankara, 2016.
- KARAMAN COŞGUN, Özlem, Anonim Şirketin Tasfiyesi, Ankara, 2015.
- KAYA, Barış, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Pay Sahiplerinin Ortaklıktan Ayrılma Hakkı, İstanbul, 2018.

- KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Baskıdan 3. (Tıpkı) Baskı, İstanbul, 2016.
- KENDİGELEN, Abuzer, Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, 7. Baskı, İstanbul, 2020.
- KERVANKIRAN, Emrullah, Anonim Şirketlerin Tasfiyesi, Ankara, 2015.
- KIRCA, İsmail, Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 3. Baskı, İstanbul, 2022.
- KLÄY, Hanspeter, Die Vinkulierung, Theorie und Praxis im neuen Aktienrecht, Basel und Frankfurt am Main, 1997.
- MANAVGAT, Çağlar, Hukuki Bakımından Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Halka Arz, Ankara, 2016.
- MOROĞLU, Erdoğan/KENDİGELEN, Abuzer, İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul, 2014.
- MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 8. Baskı, İstanbul, 2016.
- MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 8. Baskı, İstanbul, 2017.
- MÜLLER, Roland/LİPP, Lorenz/PLÜSS, Andrian, "Minderheitenschutz im schweizerischen Aktienrecht", AJP/PJA 5/2011, s. 587-598.
- NARBAY, Şafak/KESİCİ, Buğra, "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine "Karşılaştırılmalı Bir İnceleme"", TFM 2015/1, s. 107-159.
- POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, 14. Baskı, İstanbul, 2019.
- PULAŞLI, Hasan, Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, Ankara, 1992.
- PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 2, 4. Baskı, Ankara, 2022.
- PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt: 4, 4. Baskı, Ankara, 2022.
- SEMERCİ VURALOĞLU, Tuğba, Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Anonim Ortaklıkta Ayrılma Hakkı, İstanbul, 2018.
- SEMERCİ VURALOĞLU, Tuğba, "Halka Açık Ortaklıkların Önemli Nitelikteki İşlemleri ve Ayrılma Hakkına İlişkin Yeni Düzenlemelerin Değerlendirilmesi", Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 197-198, Ocak-Şubat 2021, s. 281-318.

- SEVİ, Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Payın Devri, 3. Baskı, Ankara, 2014.
- ŞENER, Oruç Hami, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2019.
- TANNER, Brigitte, Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Obligationenrecht, 5. Teil Die Aktiengesellschaft, Teilband V 5b Die Generalversammlung Art. 698-706b OR, Zürich, 2003.
- TARHAN, Damla Gül, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Önemli Nitelikteki İşlemler ve Sonuçları, İstanbul, 2018.
- TEKİNALP, Ünal, Anonim Ortaklıkta Yeni Bağlam Sisteminin Esasları, Pay Defteri Hukuku ile, İstanbul, 2012.
- TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul, 2020.
- Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>
- TÜRKYILMAZ, İsmail, Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu, İstanbul, 2015.
- UZEL, Necdet, Anonim Ortaklıkta Esas Sözleşmesel Bağlam, İstanbul, 2013.
- YEŞİLTEPE, Salih Önder, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma ve Satma Hakları, 2. Baskı, Ankara, 2015.
- YÜKSEL, Sinan H., "Borsaya Kote Edilmemiş Bağlı Nama Yazılı Payların Devrinde Şirketin Alım Önerisinde Bulunarak Onay İstemi ni Reddetme Hakkı (Kaçış Klozu)", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, s. 159-217.